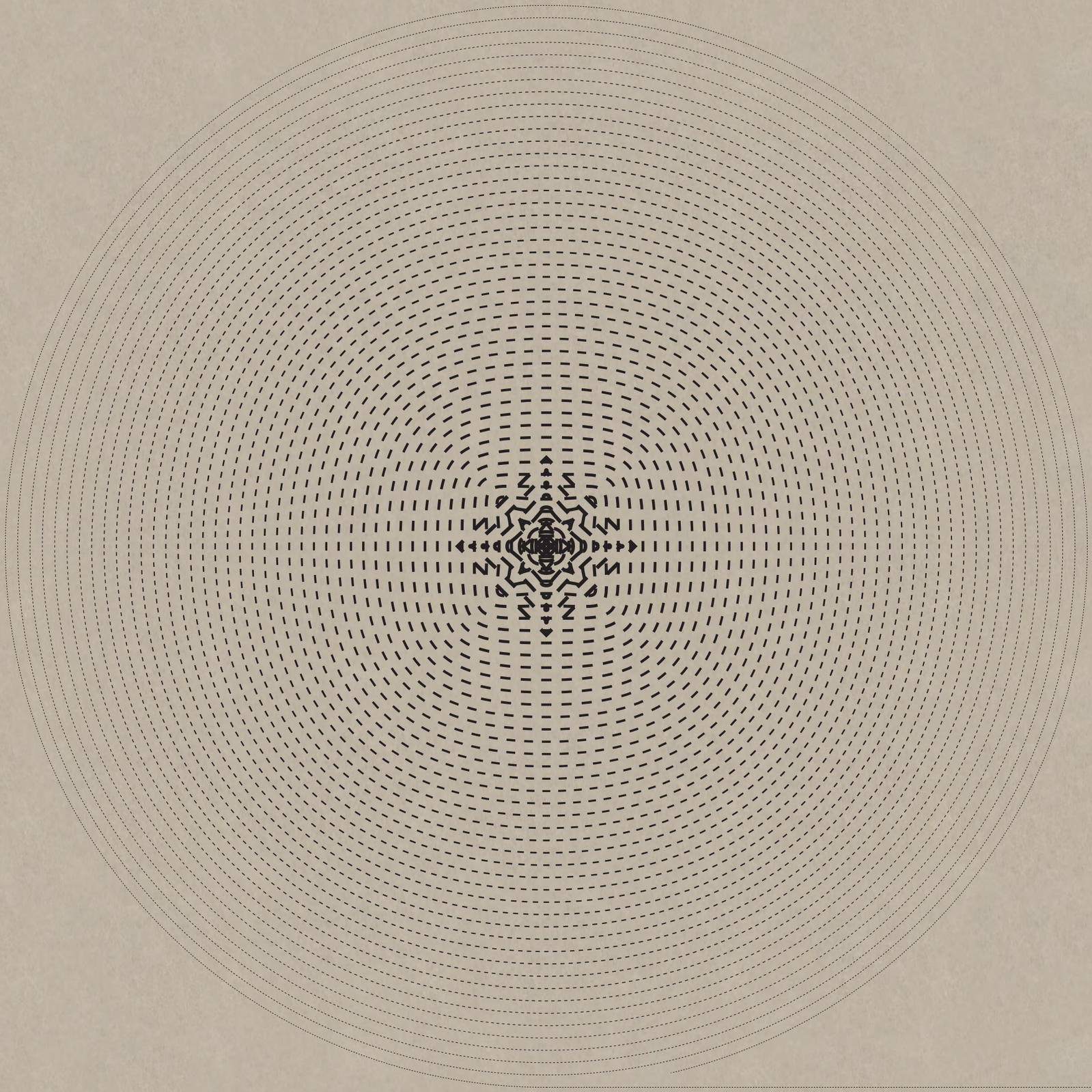

_ Drzewo
_ One tree

JESION ASH WOOD: N 49° 16' 13.59" / E 19° 58' 52,22"

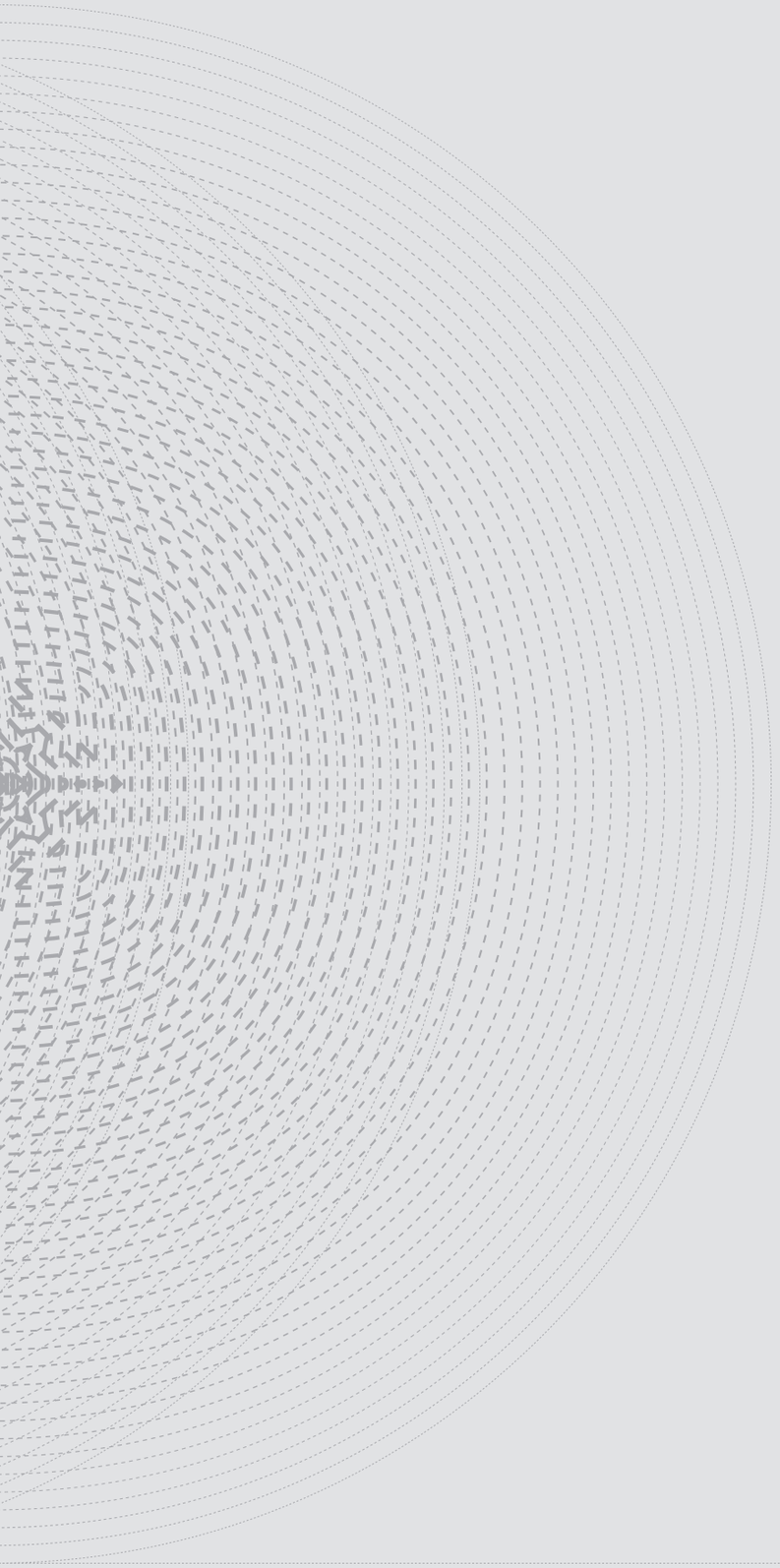

_ spis treści
_ contents

07 _ Koncepcja _ The concept

11 _ Życie po życiu _ Life after life

19 _ Wprowadzenie _ Introduction

_ Prace _ Works

20 _ _ _ _ _ Beton – Marta Rowińska, Lech Rowiński

22 _ _ _ _ _ Maciej Gąsienica Giewont

24 _ _ _ _ _ Jarosław Hulbój

26 _ _ _ _ _ Jasiewicz Sobiecki Studio

28 _ _ _ _ _ Kompott Studio – Maja Ganszyniec, Krystian Kowalski

30 _ _ _ _ _ Gabriela Kowalska

32 _ _ _ _ _ Jadwiga Majerczak-Żmidzińska

34 _ _ _ _ _ Tomasz Opania

36 _ _ _ _ _ Jerzy Sarkowicz

38 _ _ _ _ _ Piotr Stolarski

40 _ _ _ _ _ Przemysław Wańczyk

42 _ _ _ _ _ Wzorowo – Agnieszka Bar, Karina Marusińska

45 _ Bio _ Bio

_ Koncepcja
_ The concept

Pierwotny pomysł dotyczył jakiegoś drzewa

Z czasem słowo „jakieś" okazało się dowodem jeśli nie ignorancji – to z pewnością pewnego braku świadomości. Owszem, już w założeniu miało być to drzewo uschnięte bądź usychające, skazane na wycięcie, ale kwestia gatunku, położenia i kontekstu, w jakim rosło, nie miała większego znaczenia. Pomysł zaproszenia kilkunastu projektantów, którzy rozdysponowaliby pomiędzy siebie fragmenty jednego ściętego usychającego drzewa, zdawał się już wystarczająco obiecujący w swojej prostocie.
Jednak gdy okazało się, że akurat w Kuźnicach, w zespole dworsko-parkowym, na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego, w granicach administracyjnych Zakopanego znajdują się cztery drzewa przeznaczone do wycięcia ze względu na zagrożenie, jakie stanowią dla spacerowiczów („egzemplarze są obumarłe i nie rokują szans na dalszą wegetację" – jak widnieje w uzasadnieniu ich wycięcia wystawionym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków), słowo „jakieś" natychmiast zamieniłem na jedno z nich. „Właśnie to". Dzięki „właśnie temu" drzewu w sposób nieoczekiwany pierwotny pomysł zaczął zamieniać się w projekt zahaczający o co najmniej kilka kontekstów:

Jesion

Jesion wyniosły, łac. 'Fraxinus excelsior'. Jeden z najstarszych gatunków drzewa, obecny na Ziemi od 10 milionów lat. Zajmuje wyjątkowe miejsce w mitologiach Europy, przypisywano mu nawet wpływ na początek rodzaju ludzkiego; pierwowzór jednego z wyobrażeń axis mundi.
Na dodatek obupłciowy androgyn, drzewo o zastanawiającej „inteligencji" związanej ze strategiami przetrwania i rozwoju.

Zabytek

Według Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytkiem jest „nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową".
Wybrany jesion okazał się zabytkiem wpisanym w rejestr w roku 2008 jako część „otoczenia obiektów zabytkowych", które stanowi zespół dworsko-parkowy w Kuźnicach, przeznaczonym do likwidacji ze względu na wegetacyjne obumarcie i związane z tym zagrożenie powalenia przy silniejszym wietrze.

Historia

Każde drzewo to swoisty świadek historii: nawarstwiająca się struktura, zapis właściwości pór roku i archiwum śladów działalności człowieka – odcinanych gałęzi, odłamków pocisków, zarośniętych gwoździ.

Initially the idea concerned some tree

With time it turned out that the word "some" indicated if not our ignorance, then certainly a lack of awareness on our side. Admittedly, the tree was supposed to be a dead or dying one, bound to be cut by loggers, but neither its species, nor location, nor its context was of importance. The idea to invite several designers who would use many parts of the same tree seemed sufficiently promising, yet simple.
When it turned out, however, that in Kuźnice, in the former manor park area owned by the Tatra National Park, yet still within the city of Zakopane, there were four dead trees to be removed because of the danger they were posing to the park's visitors ("The trees are atrophied and can be considered dead" - stated an official document issued by the nature conservation office) I changed "some" into one of them. More exactly: "this tree". Thanks to "this" tree the original idea started to evolve, quite unexpectedly, into a project involving several contexts:

European Ash (Latin: Fraxinus excelsior)

is one of the oldest tree species, present on Earth for over 10 million years. It holds a special position in the mythologies of Europe: it was believed to have originated the human race, upon this species one of the versions of axis mundi was founded. It is an androgyne, possesing features of both genders, a tree of astonishing "intelligence" in its strategies of survival and development.

A piece of heritage

According to current legislation "a piece of heritage is a plot of land, real estate or an object, parts of these or things created by humans or related to human activity which comprise a testimony of past ages or of events, and preservation of which is of great value to society on grounds of its artistic, scientific or historic features". The ash tree we have selected turned out to be such a piece of heritage -registered as such in 2008 as a part of "the surroundings of a heritage site"- that is of the former manor park in Kuźnice. It was destined to be cut down because of the danger of falling in strong winds.

History

Each tree is a special witness to history: it amasses multiple layers of information, it is a record of seasons and an archive of man's activities, vide: the cut off branches, bullets or nails stuck in the wood.
The individual history of "this tree" is also far from trivial.
It was planted (as its position among other trees suggests) back when Kuźnice property - one of the largest industrial areas in Galicia -

Osobnicza historia „właśnie tego" drzewa od początku nie jest przypadkowa. Zasadzony (jak można wnioskować, analizując układ drzew w parku) za czasów, kiedy właścicielem Kuźnic – jednego z największych ośrodków przemysłowych związanych z wytopem żelaza w dawnej Galicji – była rodzina Homolacsów, która w 1833 roku przeprowadziła się tu, do nowego dworu. Jesion najprawdopodobniej był częścią dworskiego ogrodu. Jego dzieciństwo przypada na okres dynamicznego rozwoju tego miejsca.
Ale dojrzewając, drzewo było już świadkiem stopniowego jego upadku – od roku 1870, kiedy Kuźnice odsprzedano Ludwigowi Eichbornowi. O zmianie losu przesądził jeden grosz, którym podczas licytacji miejsca w 1889 roku jeden z licytujących przebił ofertę swojego konkurenta.

Historia jeszcze raz

W 1889 roku „właśnie to" drzewo wraz z innymi nieruchomościami Kuźnic stało się własnością hrabiego Władysława Zamoyskiego, był to początek dużych zmian. Kiedy w jego cieniu w cieplejsze dni, jak wolno się domyślać, siadały na ławkach cepculki – panny uczące się w Szkole Domowej Pracy Kobiet, przeniesionej tu w 1891 roku i prowadzonej przez matkę Władysława, Jadwigę z Działyńskich Zamoyską – wycięte w pień okolice Doliny Bystrej zaczynały się na nowo zielenić.

Design

Łacińskie designare oznacza 'mianować', 'wyznaczać'. Źródłosłów daje możliwość spojrzenia na design bardzo szeroko. To praktyczna działalność, zorientowana na wyznaczanie w rzeczywistości porządkujących kierunków. W podobnym więc stopniu, choć na inny sposób działalność zarówno leśników, jak i projektantów cechuje respekt wobec „obiektu" aktywności.
Na przestrzeni 35 lat od zakupu dóbr zakopiańskich aż do śmierci Władysław Zamoyski, dzięki konsekwentnej i planowej działalności, odbudował ogromne obszary lasu w Tatrach. Wpłynął także na rozwój całej lokalnej społeczności. Również „właśnie to" drzewo stawało się powoli częścią nowego konceptu, który rodził się w głowie hrabiego.

Park

W roku 1924 na mocy testamentu Władysława Zamoyskiego utworzono Fundację Kórnicką, która oprócz majątku w Wielkopolsce obejmowała także dobra zakopiańskie w Galicji.
W 1933 roku „lasy tatrzańskie" stały się własnością Lasów Państwowych, a w roku 1939 w przeważającej części Parkiem Przyrody. W roku 1955 weszły w skład Tatrzańskiego Parku Narodowego. „Właśnie to" drzewo wraz z całym zespołem dworsko-parkowym stało się częścią Parku w roku 2003.

was in the hands of Homolacs family, who settled in the newly built manor in 1833. The ash most likely belonged to the garden in front of the manor. Its "childhood" occurred when the area was undergoing dynamic changes. Yet the "maturity" of the tree came when the property was falling into disrepair, which followed the sale of Kuźnice to Ludwik Eichborn in 1870. In the end, however, the auction during which a single penny decided the ownership of the property turned out to be a lucky bidding for our ash.

Some more history

In 1889 "this tree" along with everything else in Kuźnice became the property of Count Władysław Zamoyski. Big changes were to follow.
On warmer days girls studying here in the school for young ladies (an institution relocated here by the count's mother in 1891) sat on park benches. The hills, formerly rendered treeless by industry, were starting to acquire fresh verdure provided by spruce saplings.

Design

Latin "designare" stands for "mark out, devise, choose, designate, appoint". This etymology allows us to look at design in a very broad manner. One could see it as a practical activity aiming at giving order to reality. In a similar fashion, yet to a different degree, the activity of forest workers is distinguished by respect towards "the object" of their work.In the period of 35 years after the purchase of "the Zakopane property", until his death, Count Władysław Zamoyski consistently supported reforestation of large areas of the Tatras and made an impact on the local community. "This" ash tree was becoming part of a new project taking shape in Count's mind.

The park

In 1924, in accordance with the last will of Count Zamoyski, a foundation was established which administered all his property, both in the Wielkopolska region as well as in Kuźnice.
In 1933 the forests in the vicinity of Zakopane became the property of the state of Poland, and in 1939 were designated a natural park.
In 1954 they became a part of the Tatra National Park. "This" ash tree as well as the whole manor park became the Park's property in 2003.

An appendix

The gallery

After a rather unsuccessful exposition presenting Galicia industry, which took place in Zakopane in 1905, Władysław Zamoyski planned

Suplement

Galeria

Po niezbyt udanej „Wystawie przemysłu galicyjskiego", która odbyła się w 1905 roku w Zakopanem, Władysław Zamoyski planował stworzenie w mieście ekspozycji przemysłowej i rzemieślniczej ze wszystkich trzech zaborów. W 1910 roku zbudował przy Krupówkach dom, siedzibę polskiej spółki handlowej, Bazar Polski. Parter przeznaczył na sklepy, a obszerne i specjalnie przygotowane piętro na salę ekspozycyjną. Pomysł jednak nie spotkał się z wystarczająco szerokim odzewem wśród przemysłowców. Ale paradoksalnie to za sprawą jednego z nich, Henryka Grohmana, który zaproponował, aby w związku z tym w domu Bazaru Polskiego zorganizować wystawę grafiki i sztuki stosowanej, przestrzeń ta stała się miejscem służącym prezentacji sztuki. Od ponad stu lat mimo zmiennych kolei losu jest nim do dziś.

Początek nowego, innego życia „właśnie tego" drzewa właśnie w tym miejscu wydaje się więc najbardziej naturalny.
Naturalny we wszystkich możliwych tu znaczeniach.

Jarosław Hulbój

to organize an exposition of industry and crafts from all areas of partitioned Poland. In 1910 he founded a building in Ulica Krupówki which was intended as the headquarters of a Polish trade company named "Bazar Polski".
The ground floor was to be a commercial area and a specially designed and spacious upper floor was to serve the purposes of the exhibition.
The idea, unfortunately, was not welcomed by the industrialists.
Yet it was one of these people, Henryk Grohman, who suggested organising an exhibition of engravings and applied arts in the "Bazar Polski" building.
After more than a century, despite all historical turmoil, this place still serves the purposes of an art gallery.

Thus, the beginning of a new life of "this" tree seems more natural here.
Natural in all possible senses of the word.

Jarosław Hulbój

Postscriptum

Na miejscu wyciętego jesionu zostanie zasadzony nowy. Również początek jego osobniczej historii nie będzie przypadkowy.

Postscript

In the place of our ash tree a new one will be planted. The individual history of that tree will also be far from ordinary.

Życie po życiu
Life after life

Las to najbardziej złożony i dynamicznie rozwijający się ekosystem tatrzański. Drzewa rosną, dojrzewają, starzeją się i obumierają, a z każdym etapem ich życia związany jest szereg organizmów, między którymi zachodzi sieć wzajemnych zależności ekologicznych. W naturalnym cyklu rozwoju lasu szczególna rola przypada drzewom martwym. Ich obecność jest gwarancją zdrowego i prawidłowo funkcjonującego ekosystemu.

Śmierć spotyka drzewa w różnym wieku. Spośród tysięcy siewek (drzewka jednoroczne) pełną dojrzałość osiąga zaledwie kilkaset osobników. W naturalnych lasach mieszanych regla dolnego, gdzie obok siebie rosną gatunki różnie przystosowane do środowiska, drzewa zamierają pojedynczo lub w niewielkich grupach. Z kolei w reglu górnym, zdominowanym przez lite świerczyny, częstym zjawiskiem jest rozpad drzewostanów obejmujących dużą powierzchnię. Sprzyja temu występowanie obok siebie drzew podobnych pod względem pewnych cech (takich jak np. grubość, wysokość), a przez to jednakowo wrażliwych na uszkodzenia. W lasach tatrzańskich martwe drewno stanowi zwykle od 30 do 50 proc. zasobności całego drzewostanu, a leżące kłody zajmują od 3 do 5 proc. powierzchni dna lasu. W zależności od etapu życia lasu wartości te ulegają jednak dużym wahaniom.

O śmierci drzewa decyduje cały szereg czynników. Do najważniejszych należą: brak dostatecznej ilości światła, niekorzystne warunki klimatyczne (wiatr i śnieg), a także zwierzyna płowa, grzyby i owady. Dobrym przykładem na zobrazowanie mechanizmu zamierania drzew jest świerk, ponieważ jest on szczególnie podatny na uszkodzenia. W znacznym stopniu związane jest to z faktem, iż świerk posiada system korzeniowy w postaci płaskiej tarczy. Jeżeli nawet drzewa nie zostaną wywrócone lub złamane przez wiatr, to często dochodzi do naderwania korzeni. Osłabione świerki stają się celem ataku ze strony pasożytniczych grzybów i owadów. Spośród grzybów groźne są nie tylko opieńki i huby korzeniowe, ale także gatunki, które dla zdrowych drzew zwykle nie są szkodliwe. Grzyby powodują zgniliznę drewna – głównie w dolnej partii pnia – i zamieranie korzeni, co w efekcie zwiększa podatność drzew na złamania i wywrócenia. Z kolei owady – głównie korniki, które drążą korytarze pod korą – przerywają ciągłość krążenia substancji odżywczych, doprowadzając w ten sposób żywiciela do śmierci.

Szybkość rozkładu martwego drewna w warunkach tatrzańskich trwa około 100 lat i zależy głównie od warunków klimatycznych. Istotną rolę odgrywa mróz, ponieważ woda, która zamarza w tkankach, rozsadza je, zmieniając w ten sposób strukturę drewna. Na intensywność rozkładu mają również wpływ mikroorganizmy oraz grzyby – zwłaszcza wówczas, gdy leżące na dnie lasu drzewo wskutek utraty gałęzi bezpośrednio zetknie się z glebą – a także porosty, mchy, wątrobowce i liczne zwierzęta.

The forest is the most complex and most dynamic of all Tatra ecosystems. The trees take root, grow, mature, become old and die. Plethora of living organisms participate in each stage of their lives, and between all those organisms various ecological relationships are formed. A special place in this natural process is taken by dead trees. Their presence is a guarantee of a healthy and well-functioning forest ecosystem.

Trees die at various ages. From among many thousands of seedlings (one year old trees) only several hundred reach maturity. In the natural mixed forest ecosystems of lower subalpine woods, where organisms of various level of adaptation dwell, only single trees or small groups of them die. In the upper subalpine forests, predominantly consisting of solid spruce woods, often large areas of woods become extinct. It is facilitated by the fact that trees sharing certain features (like thickness or height) grow together. Dead wood usually comprises from 30 to 50 percent of forest volume, lying logs make up from 3 to 5 percent of forest floor. Those numbers vary, though, depending on the age of a forest.

Death of a tree is brought about by many factors. These are primarily: shortage of light, unfavourable weather conditions and impact of the deer, insects, and fungi. A good illustration of death of a tree is a life cycle of spruce, which is a species especially sensitive to damage. It is mainly a result of the fact that the root system of a spruce is shaped like a flat disc. Generally speaking, even if the trees are struck by winds and are not broken or uprooted, the roots often become torn. The weakened spruce become quickly infested by parasitic fungi and insects. Among fungi not only honey fungus or Heterobasidion are dangerous, but also ones which are typically not harmful to trees can pose a threat. The fungi cause dry rot, a form of wood decay, mostly occurring in the lower parts of trunk, and root atrophy follows. This, in turn, makes trees more prone to breaking and collapse. The insects, predominantly bark beetles which build tunnels under bark disturb circulation of nutrients, thus causing the death of a tree.

On average, it takes about 100 years for a tree in the Tatras to decompose entirely and the speed of the process depends mostly on weather conditions. An important factor is low temperature, because freezing of water in tree's tissues disrupts them and changes the structure of wood. The pace at which decomposition takes place is also influenced by microorganisms and fungi, especially when branchless trunks lying on the forest floor are in direct contact with the soil. Also lichens, mosses, liverworts and wild fauna make decomposition faster. The process becomes slower when the tree is standing because less water is available both to organisms as well as for natural processes responsible for decay.

Proces ten znacznie się wydłuża, jeśli mamy do czynienia z martwym drzewem stojącym. Dzieje się tak z powodu braku odpowiedniej ilości wilgoci do przebiegu procesów fizycznych i do życia organizmów rozkładających drewno.

Najbardziej oczywistym faktem związanym z obecnością martwego, rozkładającego się drewna na dnie lasu jest obieg materii. Wraz ze śmiercią drzewa zawarte w jego tkankach makro- i mikroelementy powracają stopniowo do gleby, skąd są następnie pobierane przez rośliny w postaci przyswajalnych pierwiastków. Proces rozkładu odbywa się na przestrzeni wielu lat, co zapewnia stały dostęp do tych elementów.

Wbrew pozorom martwe drewno jest niezwykle dynamicznym siedliskiem. Początkowo, gdy drzewo jeszcze jest twarde i przylega do niego kora wraz z żywym łykiem i miazgą, zasiedlane jest przez korniki przystosowane do życia w takich warunkach. Z upływem lat, w miarę postępującego biologicznego rozkładu i mechanicznego wietrzenia, zmieniają się parametry fizyczne i chemiczne drewna. Pojawiają się wówczas liczne gatunki roślin oraz zwierząt, zwłaszcza bezkręgowców, m.in. pluskwiaki, błonkówki, muchówki, a przede wszystkim chrząszcze. Aby się o tym przekonać, wystarczy odchylić nieco korę od drewna. Naszym oczom ukażą się wówczas rozmaite żerowiska, larwy oraz postacie doskonałe owadów. Ich obecność przyciąga do martwych drzew liczne gatunki zwierząt, które się nimi odżywiają. Żaby, traszki i salamandry szukają pod zwalonymi drzewami nie tylko pokarmu, ale również zbawiennego cienia i osłony przed drapieżnikami.

Z kolei gady zalegają na wyniesionych kłodach, bo – w przeciwieństwie do płazów – bardzo lubią wygrzewać się na słońcu. Pod leżącymi pniami, bezpieczne od skrzydlatych drapieżników, wędrują gryzonie oraz ryjówki. Spotkać tam można również kuny i łasice, które doskonale wiedzą, jaką strategię przetrwania obrały gryzonie, zatem swoich ofiar poszukują najczęściej pod zwalonymi kłodami.

Zwierzętami najbardziej kojarzonymi z tym specyficznym siedliskiem są z pewnością dzięcioły. W martwych, stojących pniakach znajdują one nie tylko bazę żerową, ale także doskonałe miejsce do lęgów. Niektóre z nich, jak dzięcioł trójpalczasty oraz czarny, wyraźnie wolą osiedlać się w drzewach martwych. Nie bez znaczenia jest tutaj fakt, że takie drzewa są mniej dostępne dla drapieżników, gdyż np. kunom trudniej jest wspinać się po pniu pozbawionym kory. Ponieważ dzięcioły każdego roku na nowo wykuwają dziuple lęgowe, ich liczebność – w przypadku braku takich drzew – jest bardzo niska. Z dziupli wykutych przez dzięcioły korzystają też inne ptaki. W Tatrach są to najczęściej kowaliki, sikory, a także sowy (np. puszczyki, sóweczki i liczne – zwłaszcza w reglu górnym – włochatki).

The obvious phenomenon related to presence of dead, decomposing wood on forest floor is the circulation of matter. A dying tree releases from its tissues chemical substances to the soil. They are later on assimilated by plants as nutrients. The process of decomposition takes many years, this ensures that the circulation continues.

Contrary to its appearance a dead tree is a very dynamic habitat. At the initial stage of decomposition, when the wood is still hard and phloem and cambium are still attached to it, bark beetles gladly inhabit it, being accustomed to living in such conditions. After many seasons, during which wood is decomposed by biological processes as well as mechanical erosion, the physical and chemical parameters of wood undergo a change.
Many species of animals and plants appear there, especially invertebrates, among them representatives of Hemiptera, Hymenoptera, Diptera and, predominantly, beetles. Merely lifting a bark bark of a decomposing tree reveals feeding grounds of the aforementioned species where both both their larvae as well as adult forms are present. Such abundance of insects attracts animals which feed upon them. The frogs, newts and salamanders not only seek food under the fallen trees, but also look for shade and shelter from predators. Reptiles appear on sun-exposed logs, as they are, unlike amphibians, fond of basking in the sun rays. Rodents and shrews find safety from bewinged predators under the lying logs. Martens and weasels are aware of this, and that is why they seek for their rodent prey mostly there.

Woodpeckers are perhaps most often associated with the specific habitat of a decaying forest. In the dead but standing trees they not only find their food but also a perfect place to lay their eggs. Some of the woodpeckers, like three-toed or black woodpeckers, clearly prefer to make their homes in the dead trees. It seems significant that such trees are less accessible to predators. Martens, for instance, find it harder to climb a barkless trunk of a tree. Each year woodpeckers make new hollows for their clutch, so in the case of lack of the dead trunks the population of those birds dwindles. The hollows made and abandoned by the woodpeckers are often used by other birds. In the Tatras they are most often nuthatches, tits and owls (e.g. True Owls, Pygmy Owls, and - especially in the upper subalpine forests - Boreal Owls).

Dead and decaying wood plays a major role in the process of a rebirth of a forest. It is not an ideal substrate as far as its chemical components are concerned, but it offers many advantageous physical properties.
If we take a closer look at the lying logs we will find many seedlings there. They choose logs raised above the ground so as to have a better chances in competition for sunlight with other plants. They are also safe from being covered with layer of leaves from deciduous trees.

13

Martwe, rozkładające się drewno ma kluczowe znaczenie w procesie odnawiania się lasu. Nie jest ono chemicznie idealnym substratem, ale wykazuje wiele korzystnych właściwości fizycznych. Jeżeli pochylimy się nad powalonymi kłodami, to dostrzeżemy na nich liczne siewki drzew. Wyniesione ponad otoczenie właśnie tutaj szukają szansy na przeżycie – nie muszą walczyć o światło z roślinami runa i nie obawiają się przygniecenia warstwą liści.

Zjawisko to można obserwować zwłaszcza w borach świerkowych regla górnego, gdzie ma ono wręcz spektakularny charakter. Choć powalone drzewa stanowią zwykle tylko kilka procent powierzchni dna lasu, to właśnie tam rośnie więcej niż połowa młodych świerków. Aby młode drzewka mogły w pełni wykorzystać atut wzrostu na martwej kłodzie, musi być jednak spełnionych kilka warunków. Ważną kwestią jest wielkość kłody, ponieważ do zasiedlenia nadają się jedynie grube drzewa będące w zaawansowanej fazie rozkładu.

W konkurencji z roślinami zielnymi lepiej niż delikatne siewki świerka radzą sobie buki, jodły i jawory. Rosną one z powodzeniem zarówno na rozkładających się kłodach, jak i na glebie. Przy zasiedlaniu kłód ich sprzymierzeńcami są zwierzęta. Np. kowaliki, zbierając zapasy pokarmu, umieszczają orzeszki bukowe w leżącym drzewie. Często zapominają jednak o swoich spiżarniach, przyczyniając się tym samym do rozsiewania nasion. Bez pomocy kowalików bukowym nasionom, ze względu na kształt i wielkość, bardzo trudno byłoby utrzymać się na martwej kłodzie. Ptaki dodatkowo przykrywają nasiona, co stwarza lepsze warunki do kiełkowania i unikania potencjalnych konsumentów.

Wiatry i lawiny wywracają niejednokrotnie drzewa wraz z całym systemem korzeniowym – powstają wówczas tzw. wykroty. Dzięki nim tworzy się typowa dla lasów naturalnych mikrorzeźba terenu, na którą składają się m.in. pagórki wykrotowe. W takich miejscach chętnie osiedlają się młode drzewka, korzystając ze wszystkich dobrodziejstw, jakie niesie z sobą wzrost na martwych kłodach. Wywołane obecnością wykrotu lokalne zaburzenia, jak np. odsłonięcie gleby mineralnej, umożliwiają ponadto życie roślinom przystosowanym do tych specyficznych i skrajnych warunków siedliskowych. Przyczyniają się w ten sposób do wzrostu bioróżnorodności w lesie.

Leżące na dnie lasu kłody odgrywają również inną – choć często niedocenianą – rolę przy odnawianiu się lasu. Utrudniają one bowiem jeleniowatym dostęp do młodych drzewek rosnących w ich sąsiedztwie. Także i w tym przypadku szczególne znaczenie należy przypisać świerkom. Pnie tych drzew najeżone są twardymi, ostrymi i niezwykle trwałymi gałęziami.

This phenomenon can be observed in upper subalpine spruce woods where it looks especially spectacular. Although the fallen trees take up only a few percent of tree floor area, it is on them where more than half of spruce saplings grow. Yet, before a young spruce can take root in a dead log a few conditions must be met. The size of a log is important, because only thick and properly decomposed logs are suitable for seedlings.

Seedlings of beeches, firs and great maples are more successful in competing with herbaceous plants than the delicate spruce. They grow more effectively not only on decomposing logs, but also directly on the ground. Also animals aid them in taking root on logs. Nuthatches gathering food for winter store maple seeds in lying trees. Then they often forget about their storages, thus starting a new generation of trees. Without nuthatches it would be very difficult for beech seeds (because of their shape and size) to stay on a dead log. The birds hide the seeds very carefully. This makes the seeds safer from being eaten and their potential taking root becomes more likely.

Winds and avalanches destroy trees and uproot their entire root system. The three throw pits are thus created. These pits and accompanying mounds form pit-mound topography characteristic of a natural forest. The mounds are abundant with saplings which gladly tap into resources offered by the environment of decaying logs. Pits where topsoil is removed offer a habitat for plants specifically adjusted to such extreme conditions. In this way the biodiversity of a forest is increased.

Dead logs lying on the forest floor have other, often underappreciated, function during the rebirth of the forest. The logs make it difficult for the deer to access saplings growing in their vicinity. Fallen spruces should be considered special also here. Their trunks have many sharp, hard and durable branches. In the area under their "protection" young firs, maples or ash trees find excellent conditions for growth. A new generation of trees boasts much bigger chances to reach maturity when the forest has many fallen trees. If such dead trees are removed, saplings and seedlings become easily damaged by the hoofed fauna and cannot grow into larger trees.

Standing dead trees play an important role in rebirth of population of rowans in spruce forests of upper subalpine zone. After death of spruces, either blown down by hurricane winds or decimated by bark beetle, new perspectives open before rowans. In conditions of unrestricted access to sunlight rowans aim to colonize as large area as possible. This is enabled solely by birds which feed upon rowan fruit and, in consequence,

W ich zasięgu doskonałe warunki do wzrostu znajdują młode jodły, jawory oraz jesiony. Gdy w lesie znajduje się wiele powalonych drzew, możliwy jest jednoczesny rozwój nowego pokolenia na stosunkowo dużej powierzchni. W przypadku usunięcia z lasu leżących kłód drzewka są często uszkadzane przez zwierzynę płową w stopniu uniemożliwiającym ich dalszy wzrost.

Martwe drzewa stojące mają z kolei duże znaczenie w odnawianiu się jarzębiny w borach świerkowych regla górnego. Po śmierci świerków, powalonych np. przez huraganowe wiatry lub zamarłych wskutek gradacji korników, otwierają się możliwości życia i rozwoju tego gatunku. W warunkach pełnego dostępu do światła sukcesem dla jarzębiny jest szybka kolonizacja odsłoniętej powierzchni. Możliwe to jest jedynie dzięki ptakom, które odżywiają się jej owocami, rozsiewając przy okazji nasiona po okolicy. Żerowanie drozdów lub jemiołuszek na drzewach nie trwa zwykle zbyt długo. Ptaki, w obawie przez drapieżnikami, często odlatują na niewielką odległość, aby odpocząć i wydalić niestrawione nasiona. Do tego celu nadają się sterczące pnie martwych, często połamanych drzew, dzięki czemu w kilka lat później możemy dostrzec w ich sąsiedztwie nowe pokolenie jarzębin.

Opisywane przykłady wskazują dobitnie, jak ogromne znaczenie dla prawidłowo rozwijającego się lasu ma martwe, rozkładające się drewno. Paradoksem wydawać się może, że to właśnie dzięki zaburzeniom spowodowanym obumarciem drzew możliwe jest zachowanie dynamicznej równowagi w lesie. Usuwanie martwego drewna zubaża również przyrodę o wiele gatunków grzybów, roślin i zwierząt, których egzystencja związana jest z tym specyficznym siedliskiem. Poza zmurszałym drewnem nie są one bowiem w stanie znaleźć alternatywnego miejsca do życia.

W powszechnej świadomości bardzo silnie utrwalone jest wyobrażenie, że przyrodzie najlepiej służą lasy zagospodarowane. Wędrując po tatrzańskich reglach, spójrzmy jednak na las przede wszystkim z perspektywy jego potrzeb, świadomi procesów, które muszą tam zachodzić. Być może wówczas leżące kłody lub sterczące kikuty drzew nie będą dla nas oznaką śmierci i chaosu, ale przede wszystkim zapowiedzią nowego życia.

Tomasz Skrzydłowski
Pracownia Badań i Monitoringu
Tatrzański Park Narodowy

disperse the seeds efficiently. Thrushes and waxwings usually do not feed on the fruit for long. After ingestion of the fruit, they fly away to some distance so as to avoid the predators and defecate (such process of seed dispersal is called zoochory). The birds often choose trunks of dead and even broken trees. In a few years time in the vicinity of the boles a whole new generation of rowans may appear.

The examples described above clearly demonstrate the immense importance of dead and decomposing wood for a properly functioning forest. It may seem somewhat paradoxical that a great disturbance involving death of trees can be beneficial for maintaining the dynamic balance of a forest. Removal of dead logs impoverishes the natural environment by diminishing the number of species of fungi, plants and animals who exist solely in the vicinity of dead boles.

It is popularly believed that managed forests serve the purposes of nature protection best. Yet when wandering in the Tatra forests let us look at them from the point of view of their needs, let us be aware of the processes which are necessary. Maybe then the dead logs or standing dead trunks will cease to appear as a sign of death or disorder and will emerge as a promise of new life.

Tomasz Skrzydłowski
Tatra National Park

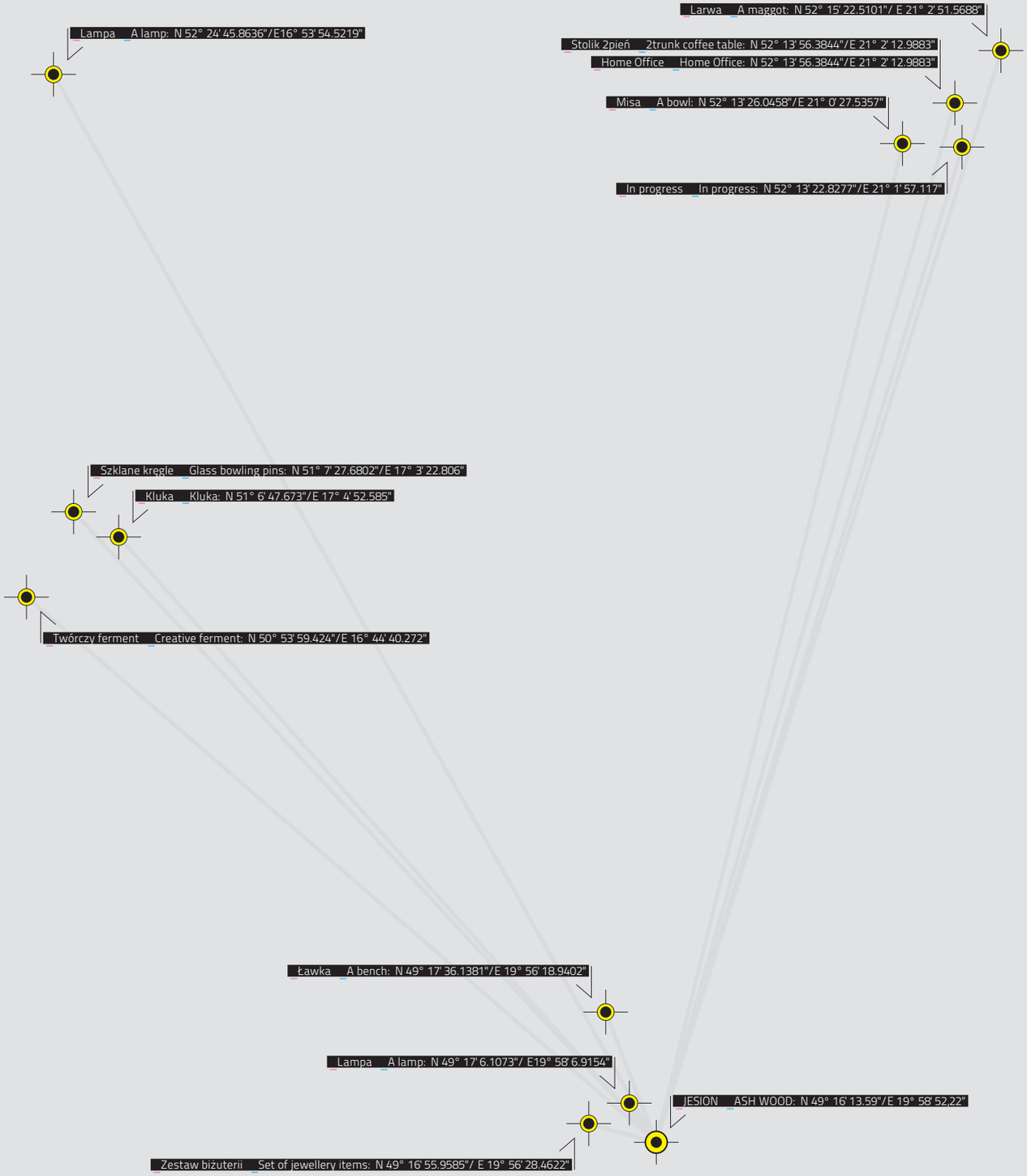
Lampa A lamp: N 52° 24' 45.8636"/E16° 53' 54.5219"
Larwa A maggot: N 52° 15' 22.5101"/ E 21° 2' 51.5688"
Stolik 2pień 2trunk coffee table: N 52° 13' 56.3844"/E 21° 2' 12.9883"
Home Office Home Office: N 52° 13' 56.3844"/E 21° 2' 12.9883"
Misa A bowl: N 52° 13' 26.0458"/E 21° 0' 27.5357"
In progress In progress: N 52° 13' 22.8277"/E 21° 1' 57.117"
Szklane kręgle Glass bowling pins: N 51° 7' 27.6802"/E 17° 3' 22.806"
Kluka Kluka: N 51° 6' 47.673"/E 17° 4' 52.585"
Twórczy ferment Creative ferment: N 50° 53' 59.424"/E 16° 44' 40.272"
Ławka A bench: N 49° 17' 36.1381"/E 19° 56' 18.9402"
Lampa A lamp: N 49° 17' 6.1073"/ E19° 58' 6.9154"
JESION ASH WOOD: N 49° 16' 13.59"/E 19° 58' 52,22"
Zestaw biżuterii Set of jewellery items: N 49° 16' 55.9585"/ E 19° 56' 28.4622"

_ Wprowadzenie
_ Introduction

Przemiana jest innym imieniem ciągłości. Stany są możliwymi do wyróżnienia czasowymi formami przemiany. Z zasady przemiana ujawnia się w procesach. Procesy, demonstrując cechy przemiany, nie wyczerpują pełni jej możliwości – uchwycenie pełni wciąż pozostaje poza naszymi możliwościami. Naturalnie, każda przemiana ma swoją użyteczność.
Przedmiot jest zatrzymanym w procesie stanem. To zespolenie myśli i materii może okresowo zawieszać bezwzględne prawo przemiany. Istnieją przedmioty, które nie pozwalają zapomnieć o procesach, w wyniku których powstały. Istnieją też przedmioty, które procesy uruchamiają.
Z jednymi i drugimi mamy tu do czynienia.

Jarosław Hulbój

A transformation is a different name for continuity. Various states can be discerned, they are the forms transformation assumes in time. Transformation typically becomes revealed by the processes. These, though they demonstrate some aspects of transformation, are never an exhaustive representation. The entirety of transformation is still beyond our grasp.
Each transformation has its uses, naturally. An object is a state undergoing some process, frozen in time. A union of thought and matter can temporarily withhold the ruthless rule of constant transformation. There are objects which make forgetting the processes that begot them impossible. There are also objects which initiate processes.
We face the both kinds here.

Jarosław Hulbój

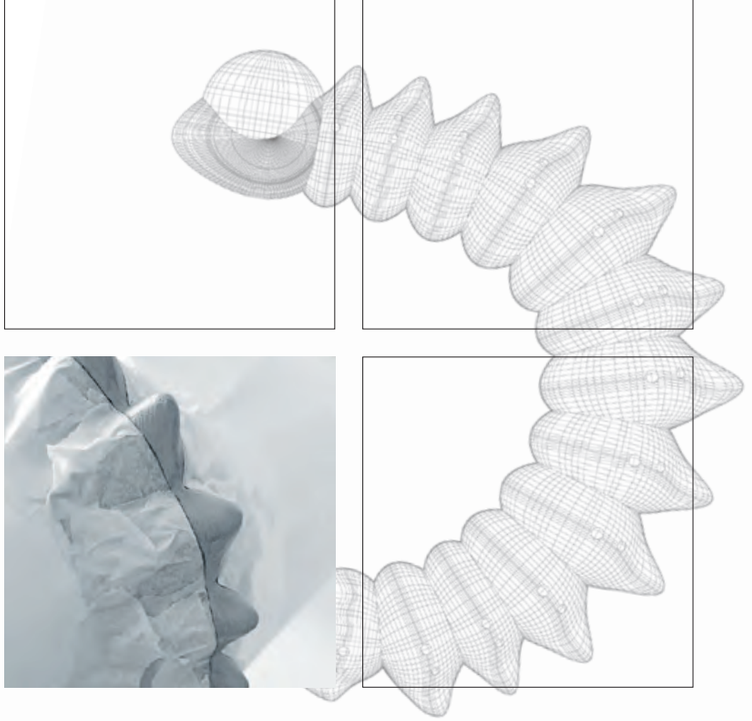

Beton – Marta Rowińska, Lech Rowiński

Bezwiedny uśmiech larwy

(łac. larva – maska, widmo)

Szum wiatru. Trzepotanie liści. Szorstkość kory i dziki wrzask cietrzewia. Las żyje i rośnie. W przeczuciu nieuchronnej klęski potężnieje z każdym rokiem, grubieje. Pniom powoli przybywa kolejny słój. Kapelusze niezebranych grzybów usychają szybko, ale podziemna grzybnia trwa na wieki wieków. Mchy pełzną, gęstnieją. Owoce dojrzewają. Szyszki pękają. Cieniem gąszczu jest żarłoczna modlitwa. Migotanie piekielnych przedsionków. Wiosna – jesień. Pożreć – zgnić...

Larwa zna to od podszewki. Larwa jest carycą wszechlasu. Ślepa i miękka zwycięża wszystko. Wszystko pożera, żyjąc tylko jedną myślą: obietnicą przemiany i wiecznej szczęśliwości. Kroczy, wyginając swoje miękkie ciało. Triumfu, na który jest skazana, nie okazuje jednak, nie obnosi się zwycięstwem i sławą za życia. Zabiera je ze sobą, w ustronie kokonu.

„Bezwiedny uśmiech larwy" jest hołdem, który składamy nieuchronności. Larwa realizuje też perfekcyjnie to, do czego my – przetwórcy i wytwórcy, drwale i dizajnerzy – zaledwie aspirujemy, traktując drewno jako cudowny, funkcjonalny materiał. Ścinamy las planowo i świadomie, legalnie. Precyzyjnie. W natchnieniu tworzymy stoły i stołki. A szkodniki tępimy bezwzględnie. Chronimy drzewa i lasy dla siebie i przyszłych pokoleń.

Niniejszym koronujemy więc larwę na Jaśnie Nam Panującą Królową.

Unconscious smile of a maggot

Whistling wind, a rustle of leaves. Roughness of tree bark and mad yell of a grouse. The forest lives and grows. Sensing inevitable doom it becomes more and more powerful, each year it thickens. New rings appear in the wood. Unpicked mushrooms dry quickly, but underneath the ground the mycelium survives for ages. The mosses creep, become richer. The fruit ripen. Pine cones break apart. Gluttonous prayer permeates the thickets. Twinkling of hellish antechambers. Spring, autumn. To devour, to rot...

A maggot knows it intimately. A maggot is the queen of all forests. Blind and soft, it conquers all. It devours everything, guided by one thought only - the promise of metamorphosis and eternal happiness. It strolls, bending its tender body. It does not show off the triumph it is bound for, it does not boast its victory and fame. She takes those to its cosy cocoon.

"Unconscious smile of a maggot" is a homage to the inevitable. A maggot achieves perfectly what we - creators and re-creators, loggers and designers - merely desire. It treats wood as a miraculous and universal material. We cut down trees consciously and according to a plan, we do it legally and precisely. We craft tables and stools with passion. We destroy all infesting parasites ruthlessly. We protect forests and trees for ourselves as well as for future generations.

Hereby we crown maggot for Our Queen.

Beton – Marta Rowińska, Lech Rowiński _ **Larwa**; poduszka, jesion pozłacany; 2012
_ **A maggot**; a pillow, gilt ash wood; 2012

Maciej Gąsienica Giewont

Zanim drzewo stanie się drewnem

Doceniam wartość drewna, które, zanim stanie się tworzywem – w moim przypadku przedmiotem obróbki tokarskiej – jest świadkiem zmieniającego się świata. Kolory, układ słojów, narośla świadczą nie tylko o jego kondycji, ale również o warunkach i otoczeniu, w którym rosło.

W Zakopanem zaczynałem pracę z drewnem jako stolarz i artysta – tu są moje korzenie. Tak samo jak korzenie drzewa, z którego powstały moje misy. Tworzenie z takiego materiału przy znajomości jego historii, kondycji oraz miejsca, gdzie rosło, ma dla mnie szczególną wartość. A udział w projekcie „Drzewo" Miejskiej Galerii Sztuki im. Władysława hr. Zamoyskiego w Zakopanem i Tatrzańskiego Parku Narodowego to dla mnie również możliwość powrotu do korzeni – zakopiańskich, górskich, rodzinnych. Oraz szansa odkrywania ich na nowo.

Before a tree becomes wood

I appreciate the value of a tree before it is turned into material for my lathe. A tree is a witness of transient world. The colours, the growth rings, the growths on the bark indicate not merely the tree's biology but also speak about the conditions and surroundings in which it lived.

I started my work as a carpenter and an artist in Zakopane, I have my roots here, quite like the tree from which I fashioned my bowls. Creating out of material whose history, biology and whose home I know has a special value for me.

Just like participation in "One tree" project of Zakopane Municipal Art Gallery and Tatra National Park is a chance for me to return to my roots - in Zakopane, in the mountains, in my family. It is also a chance to rediscover them.

Maciej Gąsienica Giewont _ **Misa**; jesion olejowany; 2012
_ **A bowl**; ash wood; 2012

Jarosław Hulbój

Jesion ma bardzo dobre właściwości konstrukcyjne. Postanowiłem wykorzystać głównie tę cechę (materiał nie nadawał się do klejenia ze względu na wysoką wilgotność) i zaprojektowałem wielofunkcyjną ławkę do użytkowania na zewnątrz.

Jako podstawową zasadę budowy przyjąłem proste łączenie listew przy pomocy śrub i wkrętów, bez stolarskich zacięć i czopów. Dodatkowo użyłem wodoodpornej tkaniny. W ten sposób powstał obiekt o konstrukcji wiązanej posiadający kilka funkcji.

Wood of an ash tree is excellent for construction. In this case the material was very wet, practically impossible to be glued. I designed a multi-use bench for outdoor use.

I relied predominantly on joining the pieces of wood with bolts and screws, without advanced woodworking like mortises and tenons. I added waterproof canvas. That is how a practical object of multiple uses was created.

Jarosław Hulbój _ **Ławka**; jesion, stalowe śruby i wkręty, tkanina impregnowana; 2012
_ **A bench**; ash wood laths, steel screws, waterproof canvas; 2012

Jasiewicz Sobiecki Studio

„In Progress" jest odpowiedzią na specyficzne założenie projektu „Drzewo". Wykorzystanie wyjątkowego materiału, jakim było drewno ściętego zimą jesionu, okazało się dużym wyzwaniem. Tarcica, którą otrzymaliśmy, posiadała wilgotność 26 proc. Jest to materiał, który będzie ulegał ciągłym przemianom: kurczeniu, pękaniu i paczeniu, aż do momentu całkowitego wysuszenia.

Drewno jesionu jest elastyczne i giętkie, a duża wilgotność potęguje te właściwości. Postanowiliśmy wykorzystać jego cechy przez zrobienie podłużnych przelotowych otworów w blacie stołu i zamocowanie w nich nóg. Tak prosty zabieg podkreślił elastyczność i konstrukcyjność drewna jesionu oraz wydobył naturalny rysunek włókien.

Zrealizowany w krótkim czasie mebel prototyp będzie ulegał nieprzerwanym zmianom fizycznym i projektowym.

"In Progress" is a response to specific requirements of "One tree" project. Utilising a very specific material, i.e wood of an ash tree cut down in wintertime turned out to be a big challenge. The wood we received had humidity of 26%. Such wood is a material which is bound to constantly change: it will shrink, break and distort until it dries completely. The wood of an ash tree is elastic and flexible, high humidity makes those features even more pronounced. We decided to exploit these features by drilling longitudinal holes in the tabletop an installing table legs in them. This simple operation has emphasized elasticity and great practicality of ash wood, it has also exposed the natural beauty of the wood fibres.

This quickly made piece of furniture - a prototype - will constantly undergo changes in many aspects of its form.

Jasiewicz Sobiecki Studio _ **In progress**; deski jesionowe, 16 wkrętów; 2012
_ **In progress**; ash tree boards, 16 screws; 2012

Kompott Studio – Maja Ganszyniec, Krystian Kowalski

Zależało nam na stworzeniu przyjaznego produktu o domowym, ciepłym charakterze. Powstała kolekcja akcesoriów składająca się z pojemnika na przybory do pisania, dystrybutora taśmy klejącej oraz zbieracza spinaczy i pinezek. W zamierzeniu akcesoria poprzez naturalny materiał i nieformalny wygląd mają oswajać i udomawiać oficjalną przestrzeń pracy.

We desired to create a friendly product of warm, home-like character. A collection of accessories was created, it includes: container for stationery, sellotape dispenser, clip and tack holder. Our intention was to tame and familiarize workspace by the informal look and natural material of the accessories.

Kompott Studio – Maja Ganszyniec, Krystian Kowalski

_ **Home Office – akcesoria na biurko**; jesion, stalowa podstawa, pręty z magnezu; 2012

_ **Home Office – desktop accessories**; ash wood, steel base, magnesium bolts; 2012

Gabriela Kowalska

Formy i narzędzia do dmuchania szkła wyrabia się z drewna. Drewno (w formie potażu) od wieków jest składnikiem szkła. Szkło jest łatwo zniszczalne, podobnie jak naturalne zasoby Ziemi, lecz także całkiem trwałe, gdy pozostawione samo sobie.

Szklane kręgle powstały z drewna, zawierają w sobie drewno, poprzez wertykalność i zwielokrotnienie przywołują las. Stawiają pytania o eksploatację, tymczasowość, autentyczność i funkcję. Nakłaniają do rozważań na temat krótkowzroczności gry, decyzji... Kręgle ze szkła są komentarzem kultury instant.

Most of molds and glassmaking tools are made of wood. Wood (as potash) has been component of glass for ages. Glass, just like natural Earth resources, is easy to destroy but at the same time quite durable while left alone on its own. The glass bowling pins have been made in wood, contain wood, their verticality and multiplicity remind of a forest.

My glass bowling pins raise general questions of transience, authenticity, purpose and function. They induce to musings upon shortsightedness of a game, of a decision... My glass bowling pins are a comment upon "instant culture".

_ Realizację pracy wsparła Huta Szkła Zawiercie.
_ This project was supported by Huta Szkła Zawiercie.

HUTA SZKŁA ZAWIERCIE SPÓŁKA Z O.O.

Gabriela Kowalska _ **Szklane kręgle**; jesion, szkło; 2012
_ **Glass bowling pins**; ash wood, glass; 2012

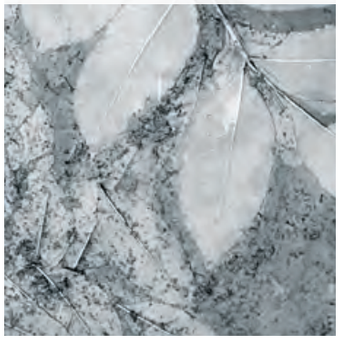

Jadwiga Majerczak-Żmidzińska

Rzecz o zmianach. Permanentnych, dokonujących się wszędzie i zawsze. Jedyne, co niezmienne, to prawidłowości tych zmian. Proces tworzenia nowego to proces przemiany jednej materii, wartości, jakości w inną, ale też przemianowywania, czyli nazywania tego, co nowe, nadawania mu tożsamości. Ten pozytywny i skierowany w przyszłość akt ma swoją drugą stronę. Jest nieuchronnie związany z destrukcją, obumieraniem – zatrzymaniem w przeszłości istniejącego bytu. Destrukcja może być całkowita, częściowa, ale zmiana może mieć także charakter ewolucji – łagodniejszej formy przejścia od starego do nowego.

Chcąc wpisać się choć trochę w porządek natury (w pierwszej mojej pracy), proces tworzenia rozpoczęłam od destrukcji. Liście jesionu, stanowiące główny budulec lamp, które zdecydowałam się wykonać, poddałam różnorakiej obróbce. Zostały sprasowane i ususzone w całości, pojedyncze listki oddzielone od osi liścia, ususzone, pokruszone, inne zmielone na jednolitą masę. W różnym stopniu przetworzone, niektóre rozbite na najmniejsze drobiny, pozostało mi powołać do nowej formy. Najpierw budowanie zrębów: z grubej warstwy materii liści w różnym stadium rozdrobnienia, zmieszanej ze sobą i połączonej spoiwem, ułożyłam na płaskiej matrycy ażurową kompozycję. Po wyschnięciu miała ona być na tyle twarda, aby spiąć lampę w dyscyplinie nadanego kształtu. Gotowy, wysuszony szkielet uzupełniałam misternie delikatną substancją – pojedynczymi liśćmi, które są na tyle transparentne, że przepuszczają światło. Tak powstały arkusz spięłam w formę walca i umocniłam drucianą konstrukcją u podstawy lampy. Ostatni etap to podłączenie źródła światła, jak tchnienie ducha, które ostatecznie stanowi istotę lampy. To właśnie światło wydobywa z liści ich wewnętrzną subtelną strukturę, piękno wewnętrznego i zewnętrznego porządku.

Dwie inne lampy wykonane są z jak najmniej przetworzonych, świeżo spadłych liści. Tylko w jednej z nich użyłam rozdrobnionej papki dla uzyskania ciekawszej faktury. Obie zostały wzmocnione od wewnątrz warstwą usztywniającego tworzywa.

A statement about changes. The changes are incessant, taking place always and forever, the only fixed feature of them are their regularities. The process of creation of new beings, of transformation of matter, is transformation of qualities, but is also renaming or naming the new, giving it a new identity. This positive and prospective act has also its second side. It is inevitably related to destruction, decay, passing of the existing entity into the past.
The destruction can be total, partial, but it can also be evolutionary: gradual transition from the old to the new.
Willing to follow the order of nature (in my first work) I began the process of creation with destruction. I variously transformed the leaves of an ash tree which are the main material from which I made my lamps. The leaves were pressed, dried, smaller ones were detached from larger wholes, some were crushed, other were ground to a fine pulp. Thus changed, they could be made into something new. I finished the dry construction daintily with single leaves which are transparent and let the light seep through. I wrapped the resulting sheet on a wire construction fixed at the base of the lamp.

The final stage was giving the lamp its light source, which filled it with the spirit and its essence. It is the light that reveals the inner structure of the leaves, the beauty of its internal and external order.

Jadwiga Majerczak-Żmidzińska _ **Lampa**; liście jesionu, klej, instalacja elektryczna; 2012
_ **A lamp**; ash tree leaves, glue, electric wiring; 2012

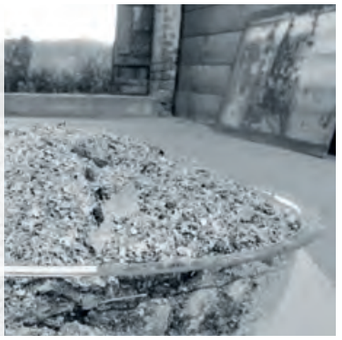

Tomasz Opania

Prezentowana praca ma związek z pewną zasadą, której co prawda nigdy do końca nie sformułowałem, ale którą często się posiłkuję. Dotyczy ona mojego wewnętrznego sprzeciwu wobec tworzenia „bytów niepotrzebnych". „Byty niepotrzebne" są to wszystkie przedmioty, obiekty, zdarzenia, które nie zawierają w sobie niczego poza samymi sobą. Są najczęściej wyrazem samozachwytu i samouwielbienia autora pragnącego pozostawić coś po sobie. Skutki takiego postępowania, a co za tym idzie wprowadzenia do obiegu nowego tworu, są niestety nieodwracalne. Produkcja tych bytów pochłania mnóstwo energii. Jeszcze więcej energii muszą zmarnować potencjalni odbiorcy, próbując zrozumieć sens ich istnienia. Efekt jest taki, że zasypani jesteśmy śmieciami w sensie fizycznym i mentalnym. Problem jest stary i nagłaśniany od wielu lat, a niestety ciągle nierozwiązany. Może jakąś alternatywą byłaby moja propozycja. Brzmi ona: FERMENTUJMY, CO SIĘ DA.

Poddajmy temu procesowi wszelkie nonsensy, przepisy, ustawy, dyrektywy. Bez pardonu, ze stekiem bzdur, lawiną zbędnych informacji – do kotła z nadprodukcją i brzydotą. Porąbać, połamać, przerobić na wióry. Dodać skoszonej trawy. Wrzucić do bioreaktora. Otrzymanym produktem będzie gaz potrzebny do ogrzania naszego domu i ugotowania zupy. Resztą możemy podsypać pomidory.

The work prepared for the "One tree" project is related to a rule, not overtly formulated, yet one I use as a guideline. It expresses my inner disapproval of creating "unusable entities". Most often they are an expression of self-satisfaction of an author desiring to build himself a monument. The consequences of such often ill-conceived behaviour, of introducing a new entity are, sadly, irreparable. Production of those "entities" consumes large amounts of energy. And even greater energy must be spent by potential audience or users to comprehend the point of these entities' existence. As a consequence we are overburdened with both intellectual as well as material trash. This problem is not a new one, it has been spoken about for ages, yet it is still far from solved. Perhaps my suggestion could be, if not a solution, then at least an alternative: let us ferment what we can. Let us ferment all the nonsensical concepts, laws and orders which concern us. Let us not be afraid to do away with absurd and redundant information. Let us burn the unnecessary, the superfluous and the ugly. Let's chop it, break it, let us recycle. Let us add some mown grass. Let us throw it inside a bioreactor. The result will be gas with which we can heat our houses and boil our stew. The rest can enrich the soil of our gardens.

_ Praca zrealizowana dzięki współpracy
z Zakładem Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Galanteryjnych
Malita Janusz, 55-200 Godzikowice 111a

_ The work completed in cooperation with
Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Galanteryjnych
Malita Janusz, 55-200 Godzikowice 111a

Tomasz Opania _ **Twórczy ferment**; odpady po ścięciu drzewa (trociny, kora, liście), kapsuła z pleksi, miękkie PCV, rurki silikonowe, zaworki, gaz; 2012

_ **Creative ferment**; refuse after cutting down of an ash tree (sawdust, bark, leaves), plexiglas capsule, soft PVC, silicone pipes, valves, gas; 2012

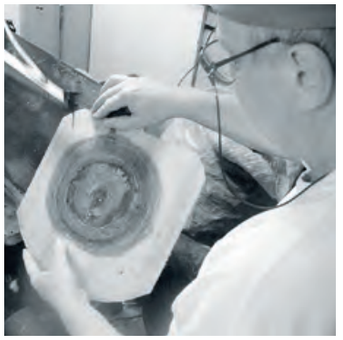

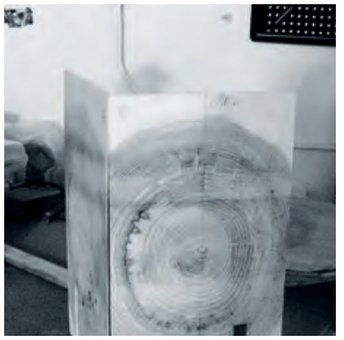

Jerzy Sarkowicz

Dzięki unikatowej, opracowywanej przez lata technologii przygotowania i obróbki drewna możliwe staje się tworzenie takich form, które pokazują nową jakość światła. Światła z wnętrza drzewa.

Thanks to the unique, many-years-in-the-making technology of preparation and processing of wood it becomes possible to create objects revealing a new quality of light. Light from within the tree.

Jerzy Sarkowicz _ **Lampa**; jesion, żywica epoksydowa, stal nierdzewna, szkło hartowane, instalacja elektryczna; 2012
_ **A lamp**; ash wood, epoxy resin, stainless steel, hardened glass, electrical wiring; 2012

Piotr Stolarski

Stolik „2pień" został wykonany z uważnie wybranego fragmentu drzewa, w którym pień rozrastał się na dwa konary. Dzięki odpowiedniej obróbce powstał stolik do kawy z dwoma blatami. Wykończenie boków stolika czarną farbą uwypukla piękno słojów drewna widocznych w przekroju.

"2trunk" coffee table made from a carefully selected slice of the tree where the main trunk split into two limbs. After the processing, a coffee table with two table tops has emerged. Black paint finish of the table sides highlights the beauty of the growth rings.

Piotr Stolarski _ Stolik 2pień; jesion lakierowany i olejowany, kółka obrotowe; 2012
_ 2trunk coffee table; oiled and lacquered ash wood, wheels; 2012

+

=

Przemysław Wańczyk

Srebro (Ag, argentum) – pierwiastek chemiczny z grupy metali przejściowych, o największej przewodności elektrycznej i termicznej. Srebrzystobiały metal, w przyrodzie występuje w stanie wolnym oraz w minerałach. Znajduje zastosowanie głównie jako metal szlachetny. Srebro próby 925 w stopie z miedzią jest używane do produkcji biżuterii.

Trociny – drobne wióry, powstające jako odpady obróbki drewna: cięcia, strugania, toczenia itp. Trociny są używane jako materiał konstrukcyjny, wypełniający i izolacyjny.

Biżuteria – drobny przedmiot złotniczy i jubilerski służący do ozdoby ciała i stroju, zazwyczaj z metali i kamieni szlachetnych i ozdobnych, odznaczający się przede wszystkim artystycznym wykonaniem.

Silver (argentum, Ag) is a metallic chemical element with the chemical symbol Ag and atomic number 47. A soft, white, lustrous transition metal, it has the highest electrical conductivity of any element and the highest thermal conductivity of any metal. Jewelry and silverware are traditionally made from sterling silver (standard silver), an alloy of 92.5% silver with 7.5% copper.

Sawdust or wood dust is a by-product of cutting, grinding, drilling or otherwise pulverizing wood with a saw or other tool. Sawdust can be used as a construction and insulation material as well as a filling.

Jewellery or jewelry: an adornment (as a bracelet or ring or necklace) made of precious metals and set with gems (or imitation gems) typically of possessing an artistic value.

Przemysław Wańczyk _ **Zestaw biżuterii**; trociny, srebro; 2012
_ **Set of jewellery items**; sawdust, silver; 2012

Wzorowo – Agnieszka Bar, Karina Marusińska

KLUKA w nowej odsłonie

Jako grupa Wzorowo specjalizujemy się głównie w projektowaniu szkła i ceramiki. Drewno jest nam bardzo bliskie z uwagi na fakt, że odgrywa znaczącą rolę w procesie formowania szkła na gorąco, służąc jako materiał do wykonywania narzędzi i form. Postanowiłyśmy odwrócić tę zależność, eksponując drewno jako cenne tworzywo, chronione we wnętrzu szklanych form.

W myśl wartości, którymi kierował się Zamoyski, propagujemy wtórne wykorzystanie surowca. Do wypełnienia obiektów wykorzystałyśmy więc ścinki, powstałe w wyniku pracy pozostałych projektantów i artystów zaproszonych do projektu „Drzewo", scalając tym samym całe przedsięwzięcie i ograniczając ilość wygenerowanych odpadów.

A new chapter of KLUKA

Wzorowo group specializes mainly in glassworking and pottery.
Wood is a familiar material for us, as it is used to make forms for glass objects. We decided to reverse this relationship: we exposed the precious wood itself and shielded it inside of glass forms.

Following in the ideas of Zamoyski, we propagate recycling of materials.
As a filling material we used shreds, refuse after work of other "One tree" artists and designers. Thus we integrated the entire project and limited the amount of trash.

Grupa Wzorowo – Agnieszka Bar, Karina Marusińska

_ **Kluka**; szkło ręcznie formowane, odpady jesionowe odzyskane od artystów biorących udział w projekcie (wióry, trociny, ścinki, kora); 2012

_ **Kluka**; hand formed glass, ash wood refuse from other artists participating in the project (sawdust, wood shaving, wood shreds, bark); 2012

_ Bio

_ Bio

Beton –
Marta Rowińska, Lech Rowiński

BETON działa w Warszawie od 2007 roku.

Został założony przez Martę Rowińską – absolwentkę Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (2001) i Kolegium Mody Łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych (2006) oraz Lecha Rowińskiego – absolwenta Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej (2001). BETON zajmuje się architekturą, dizajnem, scenografią teatralną, grafiką użytkową, typografią, animacją, projektowaniem ubrań. Pierwsza realizacja architektoniczna BETONU – kościół drewniany w Tarnowie – dostała się do finału Mies van der Rohe Award 2011. BETON ma na swoim koncie między innymi kilkanaście projektów scenicznych dla niezależnych warszawskich teatrów (scenografia, kostiumy, projekcje wideo, animacje, muzyka), projekty mebli i innych obiektów przestrzennych, projekty struktur geometrycznych, kilkanaście projektów linii ubrań i toreb, kilkadziesiąt projektów oprawy graficznej festiwali i wydarzeń kulturalnych, plakatów, książek, stron www.

www.betonon.com

BETON has been active in Warsaw since 2007.

BETON was launched by Marta Rowińska, who graduated from the Faculty of Architecture, Warsaw Technical University (2001) and from the Faculty of Fashion Design, Academy of Fine Arts, Łódź (2006); and by Lech Rowiński, who graduated from the Faculty of Architecture, Warsaw Technical University (2001).

BETON is dealing with architecture, industrial design, graphic design. BETON creates costumes and set designs for theatre. BETON invents wearable {!} clothes and useful accessories. BETON works for cultural institutes, foundations, theatres, festivals and open-minded individuals. By now BETON has created numerous posters and graphic identities for independent cultural events; quite a few books, typefaces, pieces of furniture, spatial objects, clothing collections, bag collections, geometrical structures, stage designs for independent theatre groups. Wooden church in Tarnów (Poland) designed by BETON was shortlisted to the Mies van der Rohe Award 2011.

www.betonon.com

Maciej Gąsienica Giewont

Urodził się w 1974 roku w Zakopanem. Z wykształcenia stolarz, z zamiłowania tokarz. Toczeniem zajmuje się od połowy lat 90. Obecnie przy projektowaniu swoich prac stawia głównie na walory estetyczne, świadomie wykorzystując niepowtarzalny układ słojów, a formę naczyń dopasowuje odpowiednio do gatunku drewna. Inspiracje czerpie również z bogatej kultury Dalekiego Wschodu, gdzie tradycja tworzenia naczyń sięga tysięcy lat. Szczególnie interesuje go ceramika, lecz nie chodzi mu o dosłowne przekładanie formy i stylu, ale o próbę oddania charakteru tych przedmiotów w zupełnie innym materiale, jakim jest drewno. Choć jego prace nie nawiązują bezpośrednio do tradycyjnego rzemiosła i sztuki ludowej, to ceni sobie fakt, że korzysta z techniki, która jest niezmienna od pradziejów.

Udział w wystawach:

2006 – Wokół środka – Galeria Fraktal, Bielsko-Biała
2010 – Materia Prima – Galeria BWA, Bielsko-Biała
2012 – Tradycja z pasją – Zamek Cieszyn, Cieszyn
2012 – Re:interpretacje. Idee z odzysku – Biała Podlaska
2012 – Unpolished – Young Design From Poland – Seul, Korea Pd.

www.giewontstudio.pl

Born in 1974, a trained carpenter, in the middle of 1990's he chose a lathe as a tool of his creative passion. Currently when designing his works he puts an emphasis onto the aesthetic aspect, he explores unique graphic values of tree rings and seeks coherence between the form of his vessels and the type of wood. His inspiration is also the culture of the Far East, where the craft he practices is many thousand years old. Pottery is especially interesting to him, yet his aim is not a literal transfer of form and style, but an attempt to render the qualities of pottery in an utterly different material, i.e. wood. Though his works do not relate directly to traditional craft or folk art, he appreciates the fact that he uses a technique which has been immutable since time immemorial.

Past exhibitions:

2006 – Wokół środka – Galeria Fraktal, Bielsko-Biała, Poland
2010 – Materia Prima – Galeria BWA, Bielsko-Biała, Poland
2012 – Tradycja z pasją – Zamek Cieszyn, Cieszyn, Poland
2012 – Re:interpretacje. Idee z odzysku – Biała Podlaska, Poland
2012 – Unpolished – Young Design From Poland – Seul, South Korea

www.giewontstudio.pl

Jarosław Hulbój

Absolwent Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem i Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu, na Wydziale Malarstwa, Grafiki i Rzeźby. W swoich działaniach artystycznych skupia się na relacjach obecności wobec kontekstu przestrzeni oraz granicy pomiędzy fizycznymi i wyobrażeniowymi możliwościami jej poszerzania. Zajmuje się obiektem, dźwiękiem, fotografią, projekcją wideo i performance. Zrealizował kilkanaście projektów indywidualnych, brał udział w ponad 40 wystawach i projektach zbiorowych w Polsce i za granicą. Kurator wystaw: „Pobyt stały" (wraz z Antonem Ciernym) w Tatranskiej Galerii w Popradzie na Słowacji i Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, „Przestrzeń i jej wymiary" w Międzynarodowym Centrum Sztuki w Poznaniu, „Polimetrie" (wraz z Christianem Tomaszewskim) w Galerii BWA Awangarda we Wrocławiu oraz kilkunastu mniejszych projektów artystycznych w Zakopanem. Równolegle z działalnością artystyczną przez ostatnie kilkanaście lat zajmował się edukacją twórczą dzieci i młodzieży w eksperymentalnej Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Artystycznej w Zakopanem; prowadził także autorskie warsztaty twórcze. Od 2001 roku prowadzi autorską pracownię projektową zajmującą się architekturą wnętrz i dizajnem. Współpracował w zakresie produkcji technicznej przy realizacji wystaw: „Haunabou" – Galerie Magazin Branicka-&Margraf Gbr w Berlinie, „Materia rzeczy" i „Radiozakopane" w Zakopanem, „Street of Design" w Warszawie, „Podążaj za białym Królikiem! Wystawa dla dzieci" w Bunkrze Sztuki w Krakowie, „Zakopane – pępek świata. Sztuka pod Giewontem w latach 1880–1939" i „Zakopiańczycy" w Muzeum Tatrzańskim, „Obrazy" – wystawa Ireneusza Bęca w Miejskiej Galerii Sztuki w Zakopanem, „ECO DIY" – Odrzańske Nabrzeże Starówka na wyspie Łasztownia – Stowarzyszenie Zachęta Sztuki Współczesnej w Szczecinie, „Memento Kostrzyn" w Muzeum Twierdzy Kostrzyn.

www.hulboj.com.pl

Graduate of Kenar Art College in Zakopane and University of Arts of Poznań in the Faculty of Painting, Engraving and Sculpture. In his artistic career he studies entity in relation to the context of space as well as borders between actual and imaginary possibilities of expanding it. He uses objects, sounds, photography, films and performance. He authored several individual projects, he took part in more than 40 collective projects in Poland, Armenia, Slovakia, Germany, Great Britain, France, Switzerland and USA. He was a curator (together with Anton Cierny) of "Pobyt stały" exhibition in Tatranska Galeria in Poprad, Slovakia and Muzeum Okręgowe in Bydgoszcz, curator of "Przestrzeń i jej wymiary" in Międzynarodowe Centrum Sztuki in Poznan, curator of "Polimetrie" (with Christian Tomaszewski) in Galeria BWA "Awangarda" in Wrocław and several smaller artistic projects in Zakopane. Simultaneously he has been involved in artistic education of children and the youth in Państwowa Ogólnokształcąca Szkoła Artystyczna in Zakopane. He has organized creative workshops. Since 2001 he has been running his own design studio specializing in interior design and general design. He has participated in technical production of the following exhibitions: "Haunabou" - in Galerie Magazin Branicka&Margraf Gbr in Berlin, "Materia rzeczy" in Zakopane, "Radiozakopane" in Zakopane, "Street of Design" in Warszawa, "Podążaj za białym Królikiem! Wystawa dla dzieci" in Bunkier Sztuki in Kraków, "Zakopane – pępek świata. Sztuka pod Giewontem w latach 1880-1939" and "Zakopiańczycy" in Tatra Museum in Zakopane, "Obrazy" – Ireneusz Bęc exposition– Municipal Gallery of Art in Zakopane, "ECO DIY" - Odrzańske Nabrzeże Starówka on Łasztownia island- Stowarzyszeniem Zachęta Sztuki Współczesnej in Szczecin, "Memento Kostrzyn" – Muzeum Twierdzy Kostrzyn – Kostrzyn nad Odrą.

www.hulboj.com.pl

Jasiewicz Sobiecki Studio

Studio jest owocem współpracy między projektantem mebli Pawłem Jasiewiczem i architektem wnętrz Bartkiem Sobieckim. Zajmuje się projektowaniem mebli i produktów wyposażenia wnętrz, opierając się na tradycyjnych – rzemieślniczych metodach pracy w połączeniu z najnowszymi osiągnięciami technologicznymi. W swojej pracy projektowej zespół kładzie nacisk na projektowanie zorientowane na człowieka, wykorzystanie innowacji technologicznych i materiałowych, nowy sposób wykorzystania tradycyjnych materiałów oraz projektowanie i współpracę z producentami i lokalnymi rzemieślnikami. Połączenie kompetencji architekta wnętrz i projektanta i wynikające stąd odmienne podejście do projektowania pozwalają na spojrzenie na przedmiot w szerszym kontekście użytkowym i kulturowym.

www.paweljasiewicz.com
www.barteksobiecki.pl

Our studio is a result of cooperation between a furniture designer Paweł Jasiewicz and an architect Bartek Sobiecki. We design furniture as well as interiors. We rely on both traditional craftsmanship as well as the latest technological solutions. In our work we emphasize: human-focused design, use of technological and material novelties, new ways of using traditional materials, cooperation with local producers and craftspeople. Combination of qualifications of an interior designer and an architect and resulting unique look onto design allows us to see the object in a broader context, both in practical and cultural senses.

www.paweljasiewicz.com
www.barteksobiecki.pl

Kompott Studio – Maja Ganszyniec, Krystian Kowalski

Studio prowadzone przez Maję Ganszyniec i Krystiana Kowalskiego, absolwentów wydziału Design Product Royal College of Art w Londynie, założone w 2009 roku gdzieś pomiędzy Warszawą a Londynem. Projektanci działają zgodnie z metodologią „design thinking" – inteligentnego designu. W swoich projektach szukają błyskotliwych rozwiązań, które opierają na wcześniejszych obserwacjach ludzkich zachowań. Studio prowadzi wnikliwe badania nad relacją między użytkownikiem a przedmiotem oraz nową typologią rzeczy. Tworząc produkt, ściśle współpracuje z klientem, uwzględniając w procesie potrzeby firmy, jej strategię, rynek i możliwości produkcyjne. Projektanci nominowani do FX International Interior Design Award 2010 w kategorii „Breakthrough Talent of the Year", mają na koncie wystawy w Mint Gallery w Londynie czy Mediolańskim Triennale; publikacje w pismach „DOMUS", „Interni" czy amerykańskim „Newsweeku" potwierdzają wysoką jakość ich pracy.

www.lovekompott.com

Kompott was founded in 2009 somewhere between London and Warsaw by Maja Ganszyniec and Krystian Kowalski - Royal College of Art graduates in Product Design. They look for smart solutions based on observations of human behaviour, and are particularly interested in creating new typologies. In creation of the product they work closely with the client, conducting a thorough research which considers the needs of the company: their brand strategy, market and production possibilities. The studio was nominated to the FX International Interior Design Award 2010 in the category of Breakthrough Talent of the Year, showcased in Mint Gallery London and Milan Triennale. Publications in DOMUS, Interni and Newsweek US confirm the high quality of the studio's work in each new project.

www.lovekompott.com

Gabukow – Gabriela Kowalska

Zajmuje się przestrzenią, przedmiotami i przedmiotami w przestrzeni, a interesuje ją jednostka w kontekście tych trzech aspektów. Dmucha szkło. Robi dizajn. Większość jej projektów zawiera w różnych proporcjach porcję ergonomii, humoru oraz zmysłowości. Gabukow często wykorzystuje materiały z drugiego obiegu, łącząc je z zupełnie nowymi. Stawia na współpracę z niewielkimi warsztatami rzemieślniczymi i fabrykami w Polsce oraz na rodzime materiały. Tworzy rzeźby, instalacje i obiekty. Skupia się na kontekście, szuka znaczeń i ich relacji z odbiorcą, który często jest ich dopełnieniem. Coraz częściej działa w przestrzeni publicznej, eksplorując artystyczne „re-użycia". Od 2011 roku współtworzy kolektyw NoMuda, w ramach którego powstają recyklingowe place zabaw i instalacje edukacyjne. Od 2009 roku prowadzi Studio Projektowe GABUKOW. W 2008 roku założyła kolektyw projektowy Kofikolektif (2008–2009).

Wybrane nagrody:

2009 – stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Młoda Polska"

2010 – laureatka konkursu Machina Design Awards – Rdzeń Machiny Młody Design

2010 – stypendium w Pilchuck Glass School, USA

2010 – rekomendacja produktu „Attachment" do nagrody Dobry Wzór 2010 przez Instytut Wzornictwa Przemysłowego, finał Make Me!

www.gabukow.pl

Her field of work are: space, objects and objects in space, while her field of interest is an individual in the context of the aforementioned. She blows glass, designs, creates sculptures, installations and objects. Majority of her works mix, in different proportions, ergonomics, humour and sensuality. She often uses second hand materials and combines them with new ones. She relies on cooperation with individual craftspeople and small factories in Poland. She prefers materials from her home country as well. She focuses on the context, she looks for meanings and their relation with the audience. Recently she has been more active in public space by exploring artistic 're-uses'. Since 2011 has participated in NoMuda collective, which creates recycled playgrounds and educational installations. Since 2009 has been running a design studio GABUKOW. In 2008 she has started a design collective Kofikolektif.

Selected honours:

2009 – The Ministry of Culture Grant for Young Polish Artists Young Poland

2010 – Won Machina Design Awards - Young Design

2010 – Awarded a full time Scholarship at Pilchuck Glass School w USA

2010 – Selection of "Attachment" for award Dobry Wzór 2010 by Institute of Industrial Design in Warsaw

www.gabukow.pl

Jadwiga Majerczak-Żmidzińska

Urodzona w 1970 roku w Szczawnicy. Absolwentka Liceum Ogólnokształcącego w Krościenku nad Dunajcem i Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny). Ukończyła Wydział Wychowania Plastycznego, dyplom z malarstwa przygotowywała w pracowni prof. Jerzego Kałuckiego. Prowadziła warsztaty plastyczne dla osób niepełnosprawnych, pracowała przy produkcji filmów animowanych, rekonstruowała siedemnastowieczne malarstwo na sklepieniu kościoła przy ul. Żydowskiej w Poznaniu. Autorka kilku wystaw indywidualnych. Cykl jej grafik został wykorzystany jako ilustracje w książce poetyckiej Jakuba Żmidzińskiego „Węgliska i inne wzgórza" (Miniatura 2012). Obecnie zajmuje się projektowaniem i realizacją artystycznych unikatowych lamp i innych elementów aranżacji wnętrz, w których wykorzystuje elementy natury. Uprawia również malarstwo pejzażowe. Mieszka w Poznaniu.

www.jadwigamajerczak.art.pl

Born in 1970 in Szczawnica, Poland. University of Arts in Poznań graduate, her diploma in painting was supervised by professor Jerzy Kałucki. She conducted artistic workshops for the handicapped, worked during production of animated films, she reconstructed 17th century painting on the vault of church in Poznan in ulica Żydowska. Author of several individual expositions. Her engravings illustrated poetical book "Węgliska i inne wzgórza" by Jakub Żmidziński. She currently designs and makes artistic lamps and other items for interior decoration, she frequently uses natural components. She also paints landscapes. She lives in Poznań.

www.jadwigamajerczak.art.pl

Tomasz Opania

Urodzony w 1970 roku w Gliwicach. W latach 1989–1994 studia we Wrocławskiej PWSSP. W roku 1994 dyplom z rzeźby w pracowni prof. L. Podsiadłego. Stypendia: 1993 – MKiS; 1994–1996 – rządu Konfederacji Szwajcarskiej w programie „Dla młodych artystów". W roku 1996 zatrudniony w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, od roku 2006 prowadzi na stanowisku adiunkta zajęcia z rzeźby, a od 2011 roku – Pracownię Działań w Przestrzeni Publicznej w Katedrze Mediacji Sztuki. Zajmuje się rzeźbą, instalacją, performance. Buduje prace interaktywne, dzięki czemu zrzuca część odpowiedzialności na odbiorcę. Używa materiałów i technik, które podporządkowuje danemu projektowi. Realizuje zdarzenia lub interwencje w przestrzeni publicznej. Wymiar przestrzenny i charakter jego prac zależą w dużej mierze od miejsca, w którym są realizowane, jak również od miejsca, w którym znajduje się mentalnie sam autor.

Brał udział w ponad 40 wystawach zbiorowych, sympozjach i projektach artystycznych. Zrealizował kilka wystaw indywidualnych, w tym:

1994 – **Zejście w przejściu** – Galeria „Nie Tylko My", Wrocław
1994 – **Niepewność otoczenia** – Galeria Miejska, Wrocław
1995 – **Gonflage** – Centre d'Art en I Ile, Genewa, Szwajcaria
1996 – **Sculpture** – Espace Faits Divers, Genewa, Szwajcaria
1997 – **Sztuczne oddychanie** – Galeria Miejska, Wrocław
1998 – **Z życia wzięte** – Wieża Ciśnień, Konin
1999 – **Gra o sukces** – BWA, Wrocław
2000 – **Dla każdego coś miłego** – Hafemann, Wiesbaden, Niemcy
2004 – **Miłość po niemiecku** – Bellevue saal, Wiesbaden, Niemcy
2009 – **Gadka-szmatka, Projekt Sejf M. Mierzickiego** – BWA, Wrocław

Born in 1970 in Gliwice, Poland. 1989-1994 studies in Academy of Art and Design in Wrocław. 1994 - diploma in sculpture under supervision of prof. L. Podsiadły. Scholarships: 1993 – MkiS, 1994-96 - Swiss government grant "For young artists". 1996 - employee in Academy of Art and Design in Wrocław (since 2006 has been teaching sculpture there). He is a sculptor and performer. By making his works interactive he makes the audience partially responsible for the results. He uses materials and techniques in line with his current concept. He is known for events and interventions in public space. Spatial character of his works depends to a great extent on the place of realization as well as place where he currently intellectually resides. Constant new trials and constant new pathways are characteristic of his works.

He took part in more than 40 collective exhibitions and artistic projects. His individual expositions include:

1994 – **Zejście w przejściu** – Galeria "Nie Tylko My", Wrocław
1994 – **Niepewność otoczenia** – Galeria Miejska, Wrocław
1995 – **Gonflage** – Centre d'Art en I Ile, Genewa, Szwajcaria
1996 – **Sculpture** – Espace Faits Divers, Genewa, Szwajcaria
1997 – **Sztuczne oddychanie** – Galeria Miejska, Wrocław
1998 – **Z życia wzięte** – Wieża Ciśnień, Konin
1999 – **Gra o sukces** – BWA, Wrocław
2000 – **Dla każdego coś miłego** – Hafemann, Wiesbaden, Niemcy
2004 – **Miłość po niemiecku** – Bellevue saal, Wiesbaden, Niemcy
2009 – **Gadka-szmatka, Projekt Sejf M. Mierzickiego** – BWA, Wrocław

Jerzy Sarkowicz

Absolwent Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem. Od wielu lat zajmuje się projektowaniem i realizacją unikatowych lamp i elementów oświetlenia na bazie wypracowanej przez siebie technologii przygotowania i obróbki drewna. Zrealizował całościowe projekty dla: EDO Sushi w Zakopanem, KO Sushi w Krakowie, hotelu Nosalowy Dwór Resort& SPA w Zakopanem, hotelu Zbójnicówka w Bukowinie Tatrzańskiej, pensjonatu Ryś w Zakopanem, Schroniska w Pięciu Stawach Polskich, Winnicy w Krakowie. Realizacje w domach prywatnych w Polsce, Niemczech, Szwecji.

www.resina.pl

Educated in Kenar Art College in Zakopane, has been designing for many years lamps and lighting solutions based upon his own devised technology of wood processing. Complete realizations: EDO Sushi in Zakopane, KO Sushi in Kraków, Nosalowy Dwór Resort & SPA Hotel in Zakopane, Zbójnicówka Hotel in Bukowina Tatrzańska, Ryś Pension in Zakopane, Mountain refuge in Dolina Pięciu Stawów Polskich in the Polish Tatras, Winnica in Kraków. Many realizations in private households in Poland, Germany and Sweden.

www.resina.pl

Piotr Stolarski

Urodzony w 1980 roku. Żyje i pracuje w Warszawie. Zajmuje się projektowaniem produktu, mebli oraz grafiką i komunikacją wizualną. W 2007 roku ukończył studia na warszawskim Wydziale Wzornictwa Przemysłowego Akademii Sztuk Pięknych. Współzałożyciel działającego w latach 2005–2009 kolektywu projektowego Gogo, aktualnie prowadzi niezależne, autorskie studio projektowe. Wspólnie z Mamastudio zaprojektował nagrodzony Red Dot Design Award oraz Złotą Statuetką KTR system informacji Centrum Nauki Kopernik. Wielokrotnie współpracował z Towarzystwem Projektowym, współprojektując m.in. system informacji miejskiej dla Bielska-Białej, wyróżniony nagrodą Projekt Roku Stowarzyszenia Twórców Grafiki Użytkowej, zestaw mebli miejskich dla Bielska-Białej oraz zwycięski Przystanek dla Warszawy w konkursie pod takim tytułem. Brał udział w wielu wystawach dizajnu zarówno w kraju, jak i za granicą. Dzięki projektowi systemu mebli Magazin został finalistą konkursu Young Design 2010, a jego projekt radia Kłoda stworzony w ramach kolektywu Gogo został wyróżniony na festiwalu dizajnu DMY Berlin 2008. Prywatnie uwielbia gotować oraz ścigać się zabytkowymi samochodami.

www.piotrstolarski.com

Warsaw based designer working in a variety of fields from product and furniture design to graphic design and visual communication. Graduated in 2007 from Industrial Design faculty at Academy of Fine Arts in Warsaw. Co-founder of Gogo Design Collective (2005-2009), currently runs his own design studio. Awarded with numerous prizes including Red Dot Design Award and Golden KTR for Copernicus Science Centre Visual Communication System designed in collaboration with Mamastudio. Together with Towarzystwo Projektowe has worked on numerous projects including Bielsko-Biała Municipal Wayfinding System honoured with STGU Design of the Year Award, street furniture for the city of Bielsko-Biała and the winning design for the Bus Stop for Warsaw competition. His Magazin furniture system got him to the finals of the Young Design 2010, and his Log Radio was awarded at DMY Design Festival Berlin in 2008.
Beside design he's passionate about cooking and vintage motorsports.

www.piotrstolarski.com

Przemysław Wańczyk

Urodzony w 1982 roku, zakopiańczyk, absolwent Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem oraz wzornictwa na wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych. Zawodowo projektuje biżuterię, która powstaje w rodzinnej pracowni; jego pasją są przedmioty unikatowe.

Nagrody, udział w projektach i wystawach:

2007 – pierwsza nagroda w konkursie na gadżet promocyjny dla miasta Wrocław – Bierki Wrocławskie
2008 – międzynarodowa wystawa wzornictwa – Braunschweig, Niemcy
2009 – Tulipan – galeria MpiK, Gliwice
2011 – Materia rzeczy – Zakopane
2011 – Street of Design – Warszawa
2011 – Tiszert – Dworzec Tatrzański, Zakopane
2012 – 100% popatrz – Land House, Leszczyny
2012 – Hasior reinkarnacje – Zakopane

www.przemyslawwanczyk.blogspot.com

Przemysław Wańczyk, born in 1982, in Zakopane. Completed Kenar school in Zakopane and graduated from Academy of Fine Arts in Wrocław. Professional designer of handicrafted jewellery manufactured in his home workshop. He is passionate about unique objects. Participated in expositions and workshops in Poland and abroad.

Professional activity and exhibitions

2007 – first prize in the competion for the marketing gadget for the city of Wroclaw
2008 – international design exhibition in Braunschweig, Germany
2009 – Tulip project – exhibition in MpiK Gallery in Gliwice
2011 – Materia rzeczy – Zakopane
2011 – Street of Design – Warsaw
2011 – Tiszert – Dworzec Tatrzanski in Zakopane
2012 – 100% popatrz – Land House in Leszczyny
2012 – Hasior Reincarnation – Zakopane

www.przemyslawwanczyk.blogspot.com

Wzorowo – Agnieszka Bar, Karina Marusińska

Wzorowo: od słowa „wzór", „wzornictwo", „wzorzec"... Aktywność grupy obejmuje zarówno działalność projektową, jak i artystyczną. Zespół bazuje na regionalnych, trwałych materiałach, współpracuje z rodzimymi rzemieślnikami. Podtrzymuje tradycje szklarskie i ceramiczne, nadając projektom współczesny wymiar.

Udział w projektach i wystawach:

2009 – Design w kontenerach – Gdynia Design Days, Gdynia
2009 – Warszawa w budowie – Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa
2009 – 2010 – Łódź Design Festival – Strefa Tymienieckiego, Willa Grohmana, Łódź
2009 – 2010 – Przetwory 4,5 – 1500 m² do Wynajęcia, Soho Factory, Warszawa
2010 – Rzecz Małopolska. Etnodizajn Festiwal – Kraków
2010 – Proekodizajn, Arena Design – Międzynarodowe Targi Poznańskie, Poznań
2010 – HALO!GEN. Przestrzeń własna – Stara Fabryka Drutu, Gliwice
2010 – Materia prima – Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała
2010 – Projekt ARTING – Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała
2011 – Przetwory Roku 2010 On Tour - Festiwal Sąsiedzi 2.0, Warszawa
2011 – Etnoinspiracje – Muzeum Narodowe, Gdańsk
2011 – Festiwal Przemiany – Centrum Nauki Kopernik, Warszawa
2012 – Re:interpretacje. Idee z odzysku – Muzeum Południowego Podlasia, Biała Podlaska
2012 – Od ZYSK – Galeria BB, Kraków
2010 – 2012 – Un-Polished – Berlin, Kopenhaga, Neumunster, Paryż, Mediolan, Kolonia, Budapeszt, Zagrzeb, Seul

www.wzorowo.com

The name of the group refers to Polish root signifying: pattern, design, paragon. The group is active in the fields of design and art. The group relies on regional, sturdy materials, cooperates with local craftspeople. On one hand they cultivate the traditions of glassworking and ceramics and emphasize the modern character of their designs on the other.

Udział w projektach i wystawach:

2009 – Design w kontenerach – Gdynia Design Days, Gdynia
2009 – Warszawa w budowie – Muzeum Sztuki Nowoczesnej, Warszawa
2009 – 2010 – Łódź Design Festival – Strefa Tymienieckiego, Willa Grohmana, Łódź
2009 – 2010 – Przetwory 4,5 – 1500 m² do Wynajęcia, Soho Factory, Warszawa
2010 – Rzecz Małopolska. Etnodizajn Festiwal – Kraków
2010 – Proekodizajn, Arena Design – Międzynarodowe Targi Poznańskie, Poznań
2010 – HALO!GEN. Przestrzeń własna – Stara Fabryka Drutu, Gliwice
2010 – Materia prima – Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała
2010 – Projekt ARTING – Galeria Bielska BWA, Bielsko-Biała
2011 – Przetwory Roku 2010 On Tour - Festiwal Sąsiedzi 2.0, Warszawa
2011 – Etnoinspiracje – Muzeum Narodowe, Gdańsk
2011 – Festiwal Przemiany – Centrum Nauki Kopernik, Warszawa
2012 – Re:interpretacje. Idee z odzysku – Muzeum Południowego Podlasia, Biała Podlaska
2012 – Od ZYSK – Galeria BB, Kraków
2010 – 2012 – Un-Polished – Berlin, Kopenhaga, Neumunster, Paryż, Mediolan, Kolonia, Budapeszt, Zagrzeb, Seul

www.wzorowo.com

Marek Majerczak

Z urodzenia i zamiłowania człowiek gór, z wykształcenia plastyk, absolwent Liceum Sztuk Plastycznych im. A. Kenara w Zakopanem oraz architektury wnętrz Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych (obecnie Uniwersytet Artystyczny) w Poznaniu. Fotograf, grafik komputerowy, krajoznawca, podróżnik. Pracuje w Dziale Edukacji Pienińskiego Parku Narodowego, prowadzi własną działalność pod szyldem: ZDOBNA – Pracownia Plastyki i Wędrówki – specjalizuje się w projektowaniu graficznym, fotografii i reklamie. Aktywny przewodnik górski. Mieszka w Grywałdzie, na styku Gorców i Pienin. Od 2012 roku stale współpracuje redaktorsko przy tworzeniu kwartalnika „Polski Region Pieniny" – liczne artykuły i fotografie. Współautor przewodnika „Gorce" (Pruszków, 2004). Jego zdjęcia ukazują się w wydawnictwach krajoznawczych, albumach, artykułach prasowych, folderach, ulotkach, kalendarzach, na plakatach i pocztówkach. W ramach działalności fotograficznej autorskie wystawy z cyklu „Pieniny" i „Karpaty" oraz udział w wystawach pokonkursowych w kraju i za granicą. Wielokrotny zwycięzca i zdobywca nagród w konkursach fotograficznych. Najważniejsze z nich:

2010 – II miejsce – Różnorodność biologiczna to życie, kategoria „Niezwykłe" – Ministerstwo Środowiska, Warszawa

2010 – I miejsce – Tatry i podhale Jana Kasprowicza – Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza, Zakopane

2011 – I miejsce – Geologia w obiektywie, kategoria „Geoturystyka" – Polska Akademia Nauk, Muzeum Ziemi, Warszawa

2011 – I miejsce oraz wyróżnienie – Zapisane w skale – Tatrzański Park Narodowy, Zakopane oraz Instytut Nauk Geologicznych UJ, Kraków

2012 – II miejsce – Skarby Ziemi – Stowarzyszenie „Maraton" i Fundacja PGNiG, Gorlice

www.pieninymarkowe.art.pl

Due to the place of birth and great passion and enthusiasm for mountains, he can be called "a man of the mountains". He graduated from the A. Kenar Art College in Zakopane and the State Higher School of Fine Arts in Poznań, field of study – interior design (currently University of Arts in Poznań). Now he is a photographer, computer graphic designer, tourist and traveller. Once a stone mason and a teacher in an art school, currently employed for a part time position in the Education Department of the Pieniny National Park. He is also an active mountain guide. He resides in Grywałd, a small village at the meeting of Pieniny and Gorce, where he founded his own business: ZDOBNA, An Art and Walk Studio, which specializes in graphic design, publication, photography and advertising services. Since 2012, he has been closely cooperating as an editor with the "Polish Region Pieniny" quarterly board (presenting numerous photographs and articles). He is also a co-author of the "GORCE" guidebook – published by Rewasz (Pruszków 2004). His photographs appear regularly in guide books, albums, papers, leaflets, brochures, calendars, posters and postcards. As a part of his photographic activity, he prepared several exhibitions from the series "Pieniny" and "Carpathians", as well as took part in photo exhibitions in Poland and abroad. He has won numerous photography competitions, among them:

2010 – II place – Różnorodność biologiczna to życie, kategoria "Niezwykłe" – Ministerstwo Środowiska, Warszawa

2010 – I place – Tatry i podhale Jana Kasprowicza – Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza, Zakopane

2011 – I place – Geologia w obiektywie, kategoria "Geoturystyka" – Polska Akademia Nauk, Muzeum Ziemi, Warszawa

2011 – I place and selection – Zapisane w skale – Tatrzański Park Narodowy, Zakopane oraz Instytut Nauk Geologicznych UJ, Kraków

2012 – II place – Skarby Ziemi – Stowarzyszenie "Maraton" i Fundacja PGNiG, Gorlice

www.pieninymarkowe.art.pl

_ Katalog towarzyszący wystawie będącej finałem projektu „Drzewo”
zrealizowanego przez Tatrzański Park Narodowy oraz
Miejską Galerię Sztuki im. Władysława hr. Zamoyskiego w Zakopanem
07.08 – 10.09.2012

_ The catalogue accompanies exhibition of works prepared for “One tree” project
organized by Tatra National Park and Miejska Galeria Sztuki (Municipal Art Gallery) in Zakopane.
7th August - 10th September 2012

_ koncepcja/kurator _ concept, curator: Jarosław Hulbój
_ współpraca _ cooperation: Szymon Ziobrowski (TPN), Anna Zadziorko (MGS)

_ Wydawca _ Published by: Tatrzański Park Narodowy
Kuźnice 1, 34-500 Zakopane
tel. (+48) 18 202 32 00
e-mail: sekretariat@tpn.pl
www.tpn.pl

_ koncepcja _ concept: Jarosław Hulbój
_ redakcja _ editing: Jarosław Hulbój, Paulina Kołodziejska
_ tłumaczenie _ translation: Andrzej Górka
_ fotografie: autorzy prac _ photography:
(_ str. _ pp. 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 41,42),
Marek Majerczak (_ str. _ pp. 10, 13, 14), Marcin Kin (_ str. _ pp. 2, 3, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 43)
_ projekt graficzny/postprodukcja/dtp _ graphic design/post-production/DTP: distudio Grzegorz Bykowski
_ druk _ print: (będzie nazwa drukarni)

_ nakład: 300 egzemplarzy _ volume: 300 copies

ISBN 978-83-61788-57-7

Tatrzański
Park Narodowy

Miejska Galeria Sztuki
im. Władysława hr. Zamoyskiego w Zakopanem